

ПРОПИСИ КОЈЕ СВАКИ МУСЛИМАН ТРЕБА ДА ЗНА

(Коментар књиге)

<Српски– Serbian – صربي>

Абдулазиз б. Абдуллах б. Баз

Коментар:

др. Абду-л-Азиз б. Давуд Ел-Фајиз

Превод:

Љубица Јовановић

Рецензија:

Фејзо Радончић

شرح الدروس المهمة لعامة الأمة

الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز

شارح:

الشيخ عبد العزيز بن داود الفايز

٤٥٧٢

ترجمة:

ليوبييتسا يوفانوفيتس

مراجعة:

فيزو رادونتشيش

У име Аллаха
Свемилосног, Милостивог!

Хвала Аллаху, Господару светова, и нека је Божији благослов на Његовог посланика Мухаммеда, на његову породицу, другове и све оне који следе његов пут.

Након што сам проучио коментар уваженог учењака Абду-л-Азиза Ел-Фајиза на моју књигу: „Прописи које сваки муслиман треба да зна“, закључио сам да се ради о корисном делу и поучним коментарима.

Молим Аллаха да му повећа награду, знање и упуту и да ова књига буде корисна муслиманима. Нека је мир и благослов на посланика Мухаммеда, његову породицу и другове.

Абду-л-Азиз б. Баз

Увод првом издању

Захвала припада Аллаху Узвишеном, од Њега помоћ и опрост тражимо и Њему се кајемо. Аллаху се утичемо од зла нас самих и зла наших лоших поступака. Кога Аллах упути, он је, уистину упућен, а кога Он у заблуди остави, тај неће наћи упућивача. Сведочим да нема другог бога осим Аллага и да Он нема судруга и сведочим да је Мухаммед, Његов роб и посланик, нека је мир и благослов на њега, на његове другове и на његову породицу.

„О верници, бојте се Аллага онако како се треба бојати и умирите само као муслимани!“ (Кур'ан, Али Имран, 102)

„О људи, бојте се Господара свога, који вас од једног човека ствара, а од њега је и другу његову створио, и од њих двоје многе мушкарце и жене расејао. И Аллага се бојте - са именом чијим једни друге молите - и родбинске везе не кидајте, јер Аллах, заиста, стално над вама бди.“ (Кур'ан, Ен-Ниса, 1)

„О верници, бојте се Аллаха и говорите само истину, Он ће вас за ваша добра дела наградити и грехе вам ваше опростити. А онај ко се Аллаху и Посланику Његовом буде покораво - постићи ће оно што буде желео.“
(Кур'ан, Ел-Ахзаб, 70-71)

А затим:

Када сам дошао до књиге Опште лекције за сваког муслимана, чији је аутор уважени учењак Ибн Баз, размишљао сам о њеном коментару, из разлога што је садржај ове књиге веома важан и користан за сваког муслимана. Ова књига представља посланицу сваком појединцу ове заједнице, без обзира радило се о мушкарцу или жени, учитељу или ученику. Након што сам клањао истихару (молитва која се клања када се нешто двоумимо) и након што сам тражио савет од учених људи који су ме подржали у мојој намери, чврсто сам одлучио да ћу да коментаришем ово дело, па сам након тога затражио и дозволу од самог учењака Ибн База, који ми је то дозволио. И поред чињенице да се ради о књизи која није написана на великом броју страница, она ипак садржи главне

поставке везане за исламско веровање, шеријатско (исламско) - правна питања, као и појашњење начина понашања којим би требао да се окити сваки муслиман.

Посланица је закључена са темама везаним за опасност ширка (многобоштва) и греха, и њиховим врстама. Дакле, у посланици страницама је садржано све оно што би једног муслимана требало да занима, а везано је за веровање, обреде и понашање. Управо због њене тематике ова књига и заслужује назив: „Прописи које сваки муслиман треба да зна“.

Коментар који сам дао на ову књигу није ни превише дуг како би читаоца уморио, а нити је превише кратак. Имао сам за циљ да се овим делом и његовим тумачењем окористе имами у џамијама, тако што ће да га читају својим џематлијама (члановима), или пак родитељи, односно студенти преносећи га ширим масама.

Трудио сам се да свако питање буде засновано на неком од шеријатски (исламско правних) доказа, онолико колико је то било у могућности.

Учењак Ибн Баз је на овај коментар оставио одређене опаске и напомене које сам означио како би се разликовале од осталог текста.

На крају, желим од сваког онога ко дође до ове књиге а ко буде имао одређене приједлоге и напомене, да нам се јави и упозна нас са њима.

Молим Аллаха Узвишеног да ово дело као и његов коментар буду од користи муслиманима, и да мој труд учини искреним, и у име Њега.

Такође, молим Аллаха да награди и аутора посланице коју сам прокоментарисао и да нас састави све заједно на највишем степену Раја, са посланицима, шехидима (онима који су погинули на Божијем путу), искреним и добрим верницима. Нека је мир и благослов на

посланика Мухаммеда, његову породицу и другове.¹

Абду-л-Азиз б. Давуд Ел-Фајиз

ПРВА ЛЕКЦИЈА

¹ Овај увод сам написао још за живота уваженог учењака Ибн База, Аллах му се смиловао и настанио га у рајским пространима.

Прво предавање: Поглавље Фатиха (прво поглавље Кур'ана) и кратка поглавља

Обавезно мора да се чита, да се научи и да се исправно изговара поглавље Фатиха и оно што је могуће од кратких поглавља, од поглавља ел-Зилзал до поглавља ен-Нас. Сва ова поглавља требају да се запамте и треба да се научи тумачеље ових поглавља.

Коментар

Учењак у овој првој лекцији спомиње да је сваки муслиман, сходно својим могућностима, обавезан да се подучи поглављу Ел-Фатихи и другим кратким поглављима. Поглавље Ел-Фатиху је обавезан да научи сваки муслиман понаособ, јер без учења тог поглавља намаз (молитва) није исправан, као што се то наводи у хадису Посланика, нека је Божији мир и благослов над њим, којег ћемо касније да споменемо.

Онај ко људе подучава овом поглављу треба да се придржава следећих корака:

Да их подучи читању, уколико не знају, а уколико су способни да је читају, онда треба да исправи евентуалне грешке које се дешавају приликом читања.

Потом треба да приступе учењу овог поглавља напамет, а то могу на следећи начин:

Да учитељ учи ово поглавље лепо и разговетно, а да ученици за њим понављају, све док је не науче. Након што то приведе крају, треба да им појасни значења тог поглавља, како би га разумели.

После ће, ако је то у могућности, да их упозна са прописима који се могу закључити из тог поглавља.

Пример томе, када се ради о поглављу Ел-Фатиха, јесте да их упозна са прописом учења тог поглавља у намазу (молитви), да је то поглавље рукн (темељ) намаза (молитве), јер Посланик, нека је Божији мир и благослов над

њим, је казао: „**Нема намаза (молитву) онај ко не проучи поглавље Ел-Фатиху.**“²

Такође, треба им казати да је један од принципа у вези којег су сагласни сви учењаци првих генерација, веровање у Аллахова имена и својства, која су потврђена кур'анско-хадиским текстовма, без говора о начину и каквоћи тих имена и својстава, и без њихових искривљавања, и без поређења и потпуног негирања.

Потом треба их упознати да је ибадет (богослужење) свеобухватни назив за сваку реч или поступак који је драг Узвишеном Аллаху.

Једна од поука суре Ел-Фатиха коју мора да познаје сваки муслиман јесте да ибадет (богослужење) помешан са многобоштвом неће бити прихваћен.

Муслиману се поред овога, мора ставити до знања, да треба да буде свестан Судњег дана,

² Бележи Бухари, бр. 723., и Муслим, бр. 394., од Убаде б. Самита, нека је Бог задовољан са њим.

јер ће му та свест помоћи да што више буде покоран и да се у што већој мери греха клони.

Све ово што смо казали, по питању учења и познавања значења, вреди и за остале суре.

ДРУГА ЛЕКЦИЈА

Друго предавање: Основе Ислама

Појашњење пет исламских услова од којих је први и најважнији: Шехадет³ Ла илахе илеллах Мухаммедун ресулуллах (Сведочим да нема истинског бога осим једног Бога, и сведочим да је Мухаммед Његов посланик) са тумачењем истог услова и појашњавањем значења и услова за сведочење Ла̣ ила̣хе илелла̣х.

Значење шехадета (сведочења) је:

- Ла илахе – нема истинског Бога, тиме се негира све оно што се обожава поред Бога,

³ Сведочење – потврда. (оп. прев.)

- Илелләх – осим Бога - Аллаха потврђујући да божанство и обожавање припадају само Богу Који нема судруга.

Коментар

У овој лекцији учењак спомиње речи сведочења: **Лā илāхе илелләх Мухаммедун ресулуллāх.**

Прво: Степен и место ових речи

Ове речи представљају први темељ на којем почива Ислам.

Ибн Омер, нека је Бог задовољан са њим, преноси да је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, казао: **„Ислам је изграђен на пет ствари: сведочењу да нема бога осим Аллаха и да је Мухаммед Аллахов посланик, обављању намаза (молитве), давању зеката,**

посту месеца рамазана и ходочашћу Кабе за онога ко је у могућности.“⁴

Дакле, речи сведочења су темељ исламске вере и прва обавеза коју један роб треба да испуни, јер исправност свих других дела зависи од исправности ових речи.

Друго: Значење

Ове речи значе: Нико поред Аллаха не заслужује да истински буде обожаван. Није довољно да се ове речи тумаче на начин да се каже: Нема творца мимо Аллаха или нико други не даје опкрсбу мимо Њега, из следећих разлога:

Многобошци Мекке су признали да је само Аллах Створитељ, али и поред тога, није им нимало користило њихово уверење. Они су знали право значење речи сведочења и управо због тога нису прихватили Посланикову, нека је Божији мир и благослов над њим, наредбу да изговоре те речи.

⁴ Бележи Бухари, бр. 8., и Муслим, бр. 16.

Чудно је стање неких људи који живе у данашњем времену, који изговарају ове речи, али не познају њихово значење, па се у својим молитвама обраћају добрим људима у гробовима (турбетима), а себе сматрају правим монотеистима.

Треће: Рукнови (темељи) ових речи

Постоје два темеља, а она су негација и потврда. Негација је у речима: нема (истинског) бога, из чега се разуме да нико поред Аллаха не треба да буде обожаван, док је потврда у речима: осим Аллаха, из чега произилази да једино Он заслужује да буде обожаван.

Четврто: Вредност речи: Ла илахе иллеллах

Вредност ових речи је огромна, јер ко их искрено изговори, ући ће у Рај. Ко ове речи изговори лажно, његов живот и иметак неће се дирати, а такав ће код Аллаха рачун полагати. Он има статус лицемера. То је реченица која је и поред своје краткоће садржајна, лако ју је

изговорити, а тешка ће бити на ваги Судњег дана, када се дела буду мерила.

Вредност ових речи је огромна, а неке од њих спомиње и Ибн Реџеб у своме делу Келимету-л-ихлас. За сваку вредност, споменуо је аргумент.

Тим речима купује се Рај, коме буду последње ове речи, ући ће у Рај, тим речима се спасава од Ватре, због њих се греси опраштају и бришу, оне представљају најлепше и најбоље дело, њима се руши свака препрека на путу ка Аллаху, то су речи искрености које Аллах потврђује онима који их изговори, то су најбоље речи које је изговорио неки од веровесника, ла илахе иллеллах је најбољи зикр (спомињање Бога), најбоље дело које се највише вреднује, изговарање тих речи има вредност као да је човек роба ослободио, њима се штити од ђавола, од патње у гробу и страхота на Судњем дану, те речи ће бити симбол верника и њихова ознака када устану из гробова, помоћу њих се отварају сва рајска врата, па човек може да бира на која ће да уђе, и уколико неко од оних који буду

сведочили ове речи, а због својих великих греха, уђе у Ватру, неће вечно у њој да бораве.⁵

Пети: Шта произилази из сведочења да је Мухаммед Аллахов Посланик?

Из тог сведочења произилази веровање у његово посланство, у све оно о чему нас је обавестио, покорност његовим наредбама, остављање онога што је забранио и давање предности њему у односу на све остале људе.

Шести: Услови исправности речи: Ла илахе иллеллах

Преноси Убаде б. Самит да је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, казао: **„Ко сведочи да нема бога осим Аллаха, Јединог, Који нема друга, и да је Мухаммед Његов роб и Његов посланик, и да је Исаа (Исус) Његов роб и Његов посланик и Реч Његова коју је Мерјем (Марији) доставио, и живот му удахнуо, и да је Рај истина и Пакао**

⁵ Погледати Посланицу о речима: Ла илахе иллеллах, коју је написао учењак Февзан.

истина, Аллах ће га увести у Рај, према ономе што је радио.“⁶

Учењак је у наставку друге лекције казао:

Што се тиче услова: Ла илахе илеллах – Нема истинског бога осим Бога, то су:

- 1. Знање - које је супротно незнању.**
- 2. Убеђење - које је супротно сумњи.**
- 3. Искреност - која је спротна ширку (придруживању Богу нечег/неког другог).**
- 4. Потврда - која је супротна негирању.**
- 5. Љубав - која је супротна мржњи.**
- 6. Наклоност - која је супротна остављању.**
- 7. Прихватање - које је супротно одбијању.**
- 8. Неверовање у све друго што се обожава-поред Бога.**

Ови услови су садржани у следећа два стиха:

„Знање, убеђење, искреност и потврда са љубављу, наклоношћу и прихватањем

⁶ Бележи Бухари, бр. 3252., и Муслим, бр. 28.

истих услова и додај осми - неверовање у све што се обожава од ствари поред Јединога.“

Уз ово је нужно појаснити значење сведочанства: Мухаммедун ресулуллах – да је Мухаммед Божији посланик и обавезе које произилазе из тог сведочанства а то су:

- Веровање у све оно о чему је обавестио.

- Покорност њему у ономе што је наредио.

- Удаљавање од онога што је забранио и од чега је одвраћао.

- Да се обожава Узвишени Бог само на начин како је прописао Бог и Његов Посланик.

А након овога да се појасне преостале основе Ислама, а то су:

- Молитва (Салат/Намаз).

- Милостиња (Зекат).

- Пост месеца Рамазана.

- Хаџ (ходочашће у Меки) ономе ко га је у стању обавити.

Коментар

Исламски учењаци наводе седам услова, а неки додају и осми, као што је то учинио аутор ове посланице.

Први услов: Знање

Уколико роб зна да једино Аллах заслужује да буде обожаван и да је обожавање некога поред њега ништавно, онда је разумео значење ових речи.

Аллах Узвишени каже: **„Знај да нема бога осим Аллаха!“** (Кур'ан, Мухаммед, 19)

... „моћи ће само они који Истину признају, они који знају.“ (Кур'ан, Ез-Зухруф, 86)

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: **„Ко умре, а зна да нема истинског бога мимо Аллаха, ући ће у Рај.“**⁷

⁷ Бележи Муслим, бр. 26., од Османа, нека је Бог задовољан са њим.

Други услов: Убеђење

Свако онај ко изговори речи: Ила илахе иллеллах, мора да буде убеђен срцем у њихову исправност, тј. мора чврсто да верује да само Аллах заслужује сваки вид обожавања, и да нико поред Њега на то нема право.

Аллах Узвишени каже: ... **„и онима који буду веровали у оно што се објављује теби и у оно што је објављено пре тебе, и онима који у онај свет буду чврсто веровали.“** (Кур'ан, Ел-Бекаре, 4)

Ебу Хурејре преноси да је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, казао: **„Обрадуј Рајем онога кога сретенеш иза зидина ове баште, а да сведочи ла илахе иллелла, и да срцем верује у те речи.“**⁸

Трећи услов: Прихватање

⁸ Бележи Муслим, бр. 31.

Ово значи прихватање свега што произилази из ових речи, као што Узвишени Аллах каже: **„Реците: Ми верујемо у Аллаха и у оно што се објављује нама.“** (Кур'ан, Ел-Бекаре, 136)

Четврти услов: Наклоност или преданост

Треба бити наклоњен и предан Аллаху у свему, на шта указују ове речи. Узвишени Аллах каже: **„Ко је боље вере од онога који се искрено преда Аллаху, чинећи још и добра дела.“** (Кур'ан, Ен-Ниса, 125)

„Онај ко се сасвим преда Аллаху, а уз то чини добра дела, ухватио се за најчвршћу везу.“ (Кур'ан, Лукман, 22)

Пети услов: Потврда (истинитост)

Овај услов значи да човек потврди истинитост свог веровања у Аллаха, истинитост свог убеђења, речи и онога чему позива.

Узвишени Аллах каже: „**О верници, бојте се Аллаха и будите са онима који су искрени!**“ (Кур'ан, Ет-Тевбе, 119)

Шести услов: Искреност

Сва дела и поступци које човек чини морају бити урађени искрено у име Аллаха, без било каквих неисправних намера.

Узвишени Аллах каже: „**А наређено им је да се само Аллаху клањају, да Му искрено, као правоверни, веру исповедају.**“ (Кур'ан, Ел-Бејјине, 5)

Ебу Хурејре преноси да је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, казао: „**Најсрећнији људи који ће заслужити мој шефаат (заузимање) су они који кажу 'ла илахе иллаллах,' искрено из срца.**“⁹

Седми услов: Љубав

⁹ Бележи Бухари, бр. 99.

Љубав према свему што се разуме из ових речи, љубав према Аллаху и Његовом Посланику, нека је Божији мир и благослов над њим, изнад које не сме да буде ниједна друга љубав.

Аллах Узвишени каже: **Има људи који су уместо Аллаха кумире (идоле) прихватили, воле их као што се Аллах воли, али прави верници још више воле Аллаха.** (Кур'ан, Ел-Бекаре, 165)

Осми: Неверовање у све друго што се обожава - поред Аллаха

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже: **„Ко каже ла илахе иллеллах и занегира све што се обожава мимо Њега, иметак и живот су му свети, а рачун ће код Аллаха полагати.“**¹⁰

ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА

¹⁰ Бележи Муслим, бр. 23.

Основе Веровања (имана)

Постоје шест основе веровања - имана:

- Да верујеш у Аллаха (Бога).¹¹
- Његове мелеке (анђеле).¹²
- Његове књиге.¹³

¹¹Разум сам по себи упућује да овај Свемир има Творца. Сва створења, и она претходна, и она која ће доћи, морају имати некога ко их је створио, јер је немогуће да сама себе створе или да се игром случаја појаве. Зато, она морају имати Творца, а то је Бог, Господар светова, као што Он каже: ***Зар су они без Створитеља створени или су они сами себе створили?! Зар су они небеса и Земљу створили?! Не, него они неће да верују.*** (Кур'ан, поглавље Ет-Тур, 35-36.) ***Мухаммед б. Ибрахим ет-Тувејџири, Веровање у Бога. (оп.прев.)***

¹² Веровање у анђеле означава чврсто веровање у којем нема никакве сумње да анђели постоје. Верујемо да постоје анђели које је Аллах (Бог) назвао одређеним именима, као што је случај са анђелом Џибрилом (Гаврило), анђелом Микаилом (Михајло) мир над њима. Такође верујемо да постоје и они анђели чија нам имена нису позната. Верујемо и у то да анђели поседују одређена својства и да су задужени са одређеним радњама. Њихов степен је такав да су они Божији почашћени робови, **који немају особине божанства, нити имају моћ да стварају и свемир уређују.** Они припадају невидљивом свету и створени су од светлости. ***Мухаммед б. Ибрахим ет-Тувејџири.***

¹³ Веровање у Књиге је чврсто веровање без имало сумње да је Узвишени Аллах (Бог) објављивао књиге својим посланицима како би биле упута људима. У њима се налази стварни Аллахов (Божији)

- Његове посланике.¹⁴
- Судњи дан.¹⁵
- Да верујеш у Судбину – одредбу доброг и лошег, и да је судбина од Узвишеног Бога.

говор у који нема нимало сумње. Постоје књиге чија су имена споменута, а има и оних чија имена и бројно стање познаје само Бог Узвишени. Број небеских књига које се спомињу у Кур'ану су:

- *Ибрахимови листови* (посланик Аврам, мир над њим),
- *Теврат* (Тора) који је објављен Мусау (посланик Мојсије, мир над њим),
- *Зебур* који је објављен Давуду (посланик Давид, мир над њим),
- *Инџил* (Нови завет) који је објављен Исау (посланик Исус, мир над њим),
- *Кур'ан* који је преко Мухаммеда, мир над њим, објављен свим људима до Судњег дана. **Мухаммед б. Ибрахим ет-Тувејџири** *Веровање у Божије књиге.* (оп.прев.)

¹⁴ Веровање у посланике је чврсто веровање, без имало сумњи, да је Узвишени Аллах (Бог) слао свакој заједници посланике који су позивали у покорност само једном Аллаху (Богу), као и негирање свега онога што се мимо Њега обожава. Сви посланици су били искрени, говорили су истину и доставили су све оно чиме их је Аллах (Бог) задужио. Има оних о којима нас је Бог обавестио, а има и оних о којима је Бог своје знање задржао за Себе. **Мухаммед б. Ибрахим ет-Тувејџири** *Веровање у Божије посланике.* (оп.прев.)

¹⁵ Судњи или Последњи дан је дан у којем ће Узвишени Бог оживети створења како би полагали рачун за своја дела и како би, сразмерно делима, били награђени или кажњени. Назван је овим именом из разлога што након њега нема више дана, него ће Божији искрени робови бити вечно настањени у Рају, а неверницима ће Пакао бити вечно боравиште. **Мухаммед б. Ибрахим ет-Тувејџири** *Веровање у Судњи дан.* (оп.прев.)

Коментар

Доказ за ово је хадис анђела Џибрила (Гаврила) у којем је питао о иману (веровању), па му је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, казао: **„Да верујеш у Аллаха, Његове анђеле, Његове књиге, Његове посланике, Судњи дан и да верујеш да је одредба, била добра и лоша да од узвишеног Аллаха.“**¹⁶

Веровање у Аллаха

Оно обухвата четири услова:

Прво: Веровање да Аллах постоји

На постојање Аллаха указују неискварена природа, разум, шеријатски (исламско правни) текстови и материјални докази.

Неискварена природа/фитра

¹⁶ Бележи Муслим, бр. 8., од Омера, нека је Бог задовољан са њим.

У сваком створењу је уређено веровање у Творца, и ово је човекова неискварена природа која се мења само под утицајем спољашних фактора, као што Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже:

„Свако дете се рађа у правој вери, али га његови родитељи учине јеврејом, хришћанином или ватропоклоницом.“¹⁷

Разум

Сва створења морају да имају некога ко их је створио. Немогуће је да нешто само себе створи, нити да настане случајно, без било каквог повода.

Шеријатски (исламско правни) докази указују на постојање Аллаха. Све небеске Књиге су говориле о томе и потврђују ову чињеницу, а најбоља од њих је Кур'ан. Такође, и сви посланици су ово потврђивали, а печат томе је

¹⁷ Бележи Бухари, бр. 1292. 1293., и Муслим, бр. 2658., од Ебу Хурејре.

био најбољи од свих њих, Мухаммед, нека је Божији мир и благослов над њим.

Материјални докази указују на постојање Аллаха:

Прво: Веома често чујемо како су нечије молитве услишане, што јасно указује на Аллахово постојање.

Друго: Наднаравна дела која су чинили посланици за која су људи чули или су их видели, јасан су показатељ постојања Аллаха.

Друго: Веровање да је Аллах Господар свега

Ово означава да је Он једини Господар свега што постоји, који нема супарника у власти, нити има помагача.

Господар је онај који ствара, влада свиме и управља. Нема творца осим Аллаха, нема

владара осим Њега, нити има некога ко управља мимо Њега.

Аллах Узвишени каже: „Само Он ствара и управља!“ (Кур'ан, Ел-Е'араф, 54)

„То вам је, ето, Аллах. Господар ваш, царство је Његово! А они којима се, поред Њега, клањате не поседују ништа.“ (Кур'ан, Фатир, 13)

Треће: Веровање да је само Аллах Бог

Ово подразумева веровање да је Он истински Бог који нема судруга. Илах или Бог је онај коме срца теже, обожавајући га, из љубави и поштовања.

Аллах Узвишени каже: „А ваш Бог - један је Бог! Нема бога осим Њега, Милостивог, Самилосног!“ (Кур'ан, Ел-Бекаре, 163)

„Ми смо послали Нуха (Ноа) народу његовом. О народе мој, - говорио је он - Аллаху се клањајте, ви другог бога осим Њега немате!“ (Кур'ан, Ел-Е'араф, 59)

Четврто: Веровање да Он поседује лепа имена и савршена својства

Ово подразумева потврђивање и веровање у сва Аллахова имена и својства која су споменута у кур'анско-хадиским текстовима, онако како то Њему доликује, без говора о начину и каквоћи и без искривљавања, као и без поређења и потпуног негирања.

Аллах Узвишени каже: „**Нико није као Он! Он све чује и све види.**“ (Кур'ан, Еш-Шура, 11)

Плодови веровања у Аллаха Узвишеног

Први: Потврда Аллахове једноће, из чега произилази да се човек не нада, нити да се боји, а нити да обожава било кога мимо Аллаха.

Други: Потпуна љубав према Аллаху, кроз познавање значења на која указују Његова имена и својства.

Трећи: Обожавање Аллаха кроз чињење онога што нам је наредио и удаљавање од онога што нам је забранио.

Веровање у анђеле

Анђели су бића која припадају невидиљивом свету, која обожавају Аллаха и немају никаквих особина божанствености. Аллах их је створио од светлости и учинио их је Њему потпуно покорним, дао им је снагу како би могли да извршавају Његове наредбе. Њихов број зна само Узвишени Аллах.

Веровање у анђеле обухвата четири ствари:

Прва: Веровање у њихово постојање

Друга: Посебно веровање у оне анђеле чија имена знамо, попут анђела Џибрила (Гаврила) и уопштено веровање у анђеле чија имена не знамо.

Трећа: Веровање у њихова својства која су нам позната. Они су најјача Аллахова војска,

цењени робови, има оних који стоје у саффовима (редовима), који славе Аллаха, свако од њих има свој степен, изнад којег и испод којег не може да иде.

Четврта: Веровање у њихова задужења која смо спознали путем Кур'ана и Суннета, а која раде по Аллаховом наређењу, попут задужења анђела смрти да узима душе.

Веровање у књиге

Овде се мисли на књиге које је Аллах објавио посланицима, као милост и упутство створењима, како би остварили срећу и на овоме, а и на будућем свету.

Веровање у књиге обухвата четири ствари:

Прво: Веровање да их је уистину Аллах објавио.

Друго: Посебно веровање у књиге чија имена знамо, попут Кур'ана који је објављен Мухаммеду, нека је Божији мир и благослов над

њим, и Теврата који је објављен Мусау (Мојсију), нека је мир над њим.

Треће: Веровање у оно што је у њима казано, ако се потврди исправност тога, попут веровања у све оно што је казано у Кур'ану, као и веровања у оно што није искривљено од претходних књига.

Четврто: Поступање по ономе што је у њима казано, ако није дерогирано, и прихватање и задовољство са оним што је у њима споменуто, без обзира да ли смо разумели мудрост тога или не. И убеђење да су све претходне књиге дерогиране Кур'аном.

Аллах Узвишени каже: „**А теби објављујемо Књигу, саму истину, да потврди књиге пре ње објављене и да над њима бди.**“ (Кур'ан, Ел-Маиде, 48)

Плодови веровања у Аллахове књиге

Први: Спознаја Аллахове бриге о Својим робовима, из разлога што је послао књиге које ће водити људе кроз живот.

Други: Спознаја Аллахове мудрости у прописивању, а то видимо из тога што је сваком народу објављивао оно што му одговара у датом тренутку.

Аллах Узвишени каже: „Свима вама смо закон и правац прописали.“ (Кур'ан, Ел-Маиде, 48)

Трећи: Захвала на Аллаховој благодати.

Веровање у посланике

Русул или посланици су множина од речи ресул или посланик, а означава особу која је послана да достави нешто. Посланици су особе којима је Аллах доставио посланицу и наредио им да је преносе људима. Први посланик је Нух (Ное), нека је мир над њим, а задњи је Мухаммед, нека је Божији мир и благослов над њим.

Није постојао ниједан народ, а да му Аллах није послао посланика са верозакonom

специфичним за дотични народ или чак веровесника који је имао за циљ да обнови претходни верозакон.

Аллах Узвишени каже: „Ми смо сваком народу посланика послали: Аллаху се клањајте, а кумира (идола) се клоните!“ (Кур'ан, Ен-Нахл, 36)

„А није било народа коме није дошао онај који га је опомињао.“ (Кур'ан, Фатир, 24)

Посланици су људи, створења која немају никаквих божанских особина.

Они имају људска обилежја и особине и дешава им се све оно што се дешава обичним људима, попут болести, смрти, потребе за храном и пићем и сл.

Веровање у посланике обухвата четири сегмента:

Први: Веровање да је њихова посланица од Аллаха и да је истинита.

Ко не верује у само једног посланика, има статус као да не верује у све њих, као што каже Узвишени Аллах: **„И Нухов (Ноев) народ је сматрао лажним посланике.“** (Кур'ан, Еш-Шу'ара, 105)

Други: Посебно веровање у посланике чија имена знамо, попут Мухаммеда, Ибрахима (Аврама), Мусаа (Мојсија), Исаа (Исуса), и Нуха (Ное), који се иначе сматрају најодабранијим посланицима.

У оне посланике чија имена не знамо, верујемо уопштено.

Аллах Узвишени каже: **„И пре тебе смо посланике слали, о некима од њих смо ти казивали, а о некима ти нисмо казивали.“** (Кур'ан, Ел-Му'мин, 78)

Трећи: Веровање у исправне предаје које су до нас од њих пренешене.

Четврти: Рад по верозакону посланика који нам је послат, а то је Мухаммед, нека је Божији мир и благослов над њим.

Плодови веровања у посланике

Први: Спознаја Аллахове милости и бриге према Својим робовима, а то се види из чињенице да је послао посланике како би их упутили на Прави пут, и појаснили начин чињења ибадета (богослужења) Аллаху.

Други: Захвалност Аллаху Узвишеном на овој великој благодати коју нам је указао.

Трећи: Љубав према посланицима и изношење похвале њима онако како то доликује. Дакле, морамо да их волимо и ценимо, јер они су од Аллаха доставили посланицу, обожавали су Га и друге су на то подстицали.

Веровање у Судњи дан

Судњи дан је дан када ће људи бити проживљени, полагати рачун и бити награђени или кажњени.

Назван је ел-јевму-л-ахир/задњи дан, јер нема дана након њега.

Веровање у Судњи дан обухвата троје:

Прво: Веровање у проживљење, чију исправност потврђују Кур'ан, хадис и једногласан став учењака.

Друго: Веровање у полагање рачуна, награду и казну. Човек ће полагати рачун за своја дела и биће награђен или кажњен сходно њима. На ову чињеницу указују Кур'ан, суннет и једногласан став муслимана.

Треће: Веровање у постојање Раја и Пакла и да је једно или друго вечно боравиште за људе.

У веровање у Судњи дан улазе и догађаји после смрти, попут кабурског искушења, кабурске патње и уживања.

Плодови веровања у Судњи дан

Први: Страх од греха, јер нас они воде ка Аллаховој казни.

Други: Жеља да се што више буде покоран Аллаху, са намером да се добије Његова награда.

Трећи: Веровањем у Судњи дан, верник зна да, уколико га на овоме свету прођу нека добра, да ће му то бити надокнађено у Рају.

Веровање у кадер (Аллахову одредбу)

Кадер је Аллахова одредба свега што се дешава, заснована је на Његовом знању и мудрости.

Веровање у кадер (Аллахову одредбу) обухвата четири ствари:

Прва: Веровање да Узвишени Аллах зна све и појединачно и општенито, без обзира да ли се ради о ономе што Он чини или што чине Његови робови.

Друга: Веровање да је све то записано у Плочи помно чуваној. О ове две ствари,

Узвишени Аллах каже: „Зар не знаш да је Аллаху познато све што је на небу и на Земљи? То је све у Књизи; то је, уистину, Аллаху лако!“ (Кур'ан, Ел-Хаџ, 70)

У Муслимовом Сахиху наводи се хадис од Абдуллаха б. Амра б. Ел-Аса, у којем Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже: „Аллах је записао све што ће се дешавати, још педесет хиљада година пре него што је створио небеса и Земљу.“¹⁸

Трећа: Веровање да сви догађаји и појаве бивају Аллаховом вољом и хтењем, без обзира да ли се радило о ономе што Он чини или што чине Његова створења. Узвишени каже: „Господар твој ствара шта хоће, и Он одабира.“ (Кур'ан, Ел-Касас, 68)

Четврта: Веровање да су сва Аллахова створења и све што раде, све њихове особине и покрети створени од стране Њега. Аллах

¹⁸ Бележи Муслим, бр. 2653.

Узвишени каже: „**Аллах је Створитељ свега и Он управља свим.**“ (Кур'ан, Ез-Зумер, 62)

Плодови веровања у Аллахову одредбу

Први: Ослањање на Аллаха приликом чињења онога што је човеку потребно, јер све зависи од Његове одредбе.

Други: Човеку не треба да се појави самољубље уколико постигне свој циљ, јер то је Аллахова одредба коју је Аллах одредио. Сматрањем да је то човекова заслуга, заборавља се захвалност Аллаху.

Трећи: Смиреност и спокој када је у питању Аллахова одредба. У оваквом стању човек не тугује ако не оствари нешто што му је драго или ако га погоди нешто што не воли, јер зна да је то Аллахова одредба која је морала да се деси.

Аллах Узвишени каже: „**Нема невоље која задеси Земљу и вас, а која није, пре него што је дамо, записана у Књизи - то је Аллаху,**

уистину, лако - да не бисте туговали за оним што вам је промакло, а и да се не бисте превише радовали ономе што вам Он да. Аллах не воли никакве разметљивце, хвалисавце.“ (Кур'ан, Ел-Хадид, 22-23)

Две су групације које су скренуле када је у питању Аллахова одредба:

Прва: Џебријје

Они кажу да је човек присиљен да чини оно што чини и да нема лични избор.

Друга: Кадеријје

Они сматрају да човек има апсолутно право на избор и да Аллахова воља и одредба нимало не утиче на његов избор.¹⁹ Они су негирали да је Аллах одредио и да зна шта ће да се деси пре него што се деси. И једна и друга скупина су заблуделе по овом питању.

¹⁹ Погледати: Усејмин, *Шерху Усули-иман*.

ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА

Подела тевхида (монотеизма) и ширка (многобоштва/ идолпоклонштва)

Појашњење врста монотеизма (тевхида)

Дели се на три врсте:

- **Веровање да је само Бог Господар и да у томе нема судруга (тевхидур-рубубијје).**
- **Веровање да је само Он достојан обожавања (тевхидул-улухијје).**
- **Веровање да само Бог поседује потпуна својства и најлепша имена (тевхидул-есма' вес-сифат).**

Коментар

Тевхид је обожавање једино Аллаха Узвишеног.

Три су врсте тевхида:

Прва: Тевхиду-р-рубубијјех. Ова врста подразумева знање и уверење да је само Аллах Творац, Онај који опскрбљује и ко свиме

управља. Све ово су потврдили и мушрици Мекке, али им то није било довољно како би се убрајали у муслимане.

Доказ томе је ајет: „**А ако их запиташ ко их је створио, сигурно ће рећи: Аллах!**“ (Кур'ан, Ез-Зухруф, 87)

Друга: Тевхиду-л-есмаи ве-с-сифат који значи описивање Аллаха Узвишеног онако како је Себе описао и како Га је описао Његов Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, на начин како то само Њему приличи.

Ову врсту су потврдили неки мушрици (многобошци), док су је други из незнања и охолости негирали.

Трећа: Тевхиду-л-улухијјех, тј. обожавање само Аллаха Узвишеног који нема судруга, сваким видом ибадета (богослужења), попут: љубави, страха, наде, ослањања, молитве и др.

Ову врсту тевхида су одбили и негирали мушрици (многобошци).²⁰

У наставку ове лекције, учењак каже:

Ширк²¹ (многобоштво) се, такође, дели на три врсте:

²⁰*Ел-Џами'у-л-Ферид лил ес'илети ве-л-еџибети ала китаби-т-тевхид*, стр. 9.

²¹ Ширк (многобоштво/идолпоклонство) је приписати Богу друга у господарењу, обожавању или у потпуним својствима и лепим именима које само Бог поседује. Када би човек био уверења да има неко други са Богом који ствара или помаже, учинио је многобоштво/идолпоклонство. Ко буде уверења да има неко са Богом да заслужује да се обожава, учинио је многобоштво/идолпоклонство. Ко буде уверења да постоји неко други са лепим именима и својствима попут Божијих, учинио је многобоштво/идолпоклонство. Многобоштво/идолпоклонство је највећа неправда и најружније што човек може да учини, јер је у њему омаловажавање Господара свих светова, давање само Његовог права неком другом, упоређивање неког другог са Њим, па због велике опасности, онај који сретне Бога приписивајући Му судруга, таквом нема опроста као што каже Бог: „**Аллах неће опростити да Му се неко други сматра равним, а опростиће мање грехове од тога, коме Он хоће.** Идолпоклонство је највећи грех, јер ко буде обожавао неког другог мимо Бога, своје богослужење је утрошио на погрешно место и дао га је оном ко га не заслужује, и због тога је то највећа неправда и највећи злочин. **Мухаммед б. Ибрахим ет-Тувејџири** Многобоштво/идолпоклонство. (оп.прев.)

- Велики ширк
- Мали ширк
- Скривени ширк

Од својствености великога ширка јесте да он поништава сва добра дела и да онај ко умре на њему и не покаје се од њега биће вечно у Ватри.

Рекао је Узвишени Бог: „А да су они ширк (многобоштво) учинили, сигурно би им пропало оно што су чинили.“ (Кур'ан, поглавље Ел-Ен`ам, 88.)

И каже Узвишени: „Многобошци / идолпоклоници нису достојни да Аллахове куће одржавају кад сами признају да су неверници. Дела њихова ће се поништити и у Ватри ће вечно остати.“ (Кур'ан, поглавље Ет-Тевба,17.)

Па онај ко умре а био је многобожац / идолпоклоник Бог му неће опростити и таквом је улазак у Рај забрањен, као што је рекао Узвишени Бог:

„Аллах неће опростити да Му се ширк (многобоштво/идолпоклонштво) чини, а опростиће мање грехе од тога коме Он хоће.“ (Кур'ан, поглавље Ен-Ниса`, 48.)

Рекао је Узвишени Бог: „Ко Аллаху ширк чини, Аллах ће му улазак у Рај забранити и боравиште његово ће Пакао бити; а неверницима неће нико помоћи.“ (Кур'ан, поглавље Ел-Маиде, 72.)

Од облика великог ширка (многобоштво) је: упућивање молитве мртвима и киповима (свецима) и тражење помоћи од њих и заветовање њима, као и приношење жртве њима и слично томе.

- Што се тиче малог ширка то је свако дело које је исламски прописаним текстом у Кур`ану или веродостојним предајама посланика Мухаммеда, нека је Божији мир и благослов над њим, потврђено и названо идолпоклонштвом, а да не спада у велико идолпоклонштво. Пример тога је:

-мала количина претварања (лицемерства) у неким делима, заклинање нечим²² поред Бога, као и говор: „Како Бог жели и како ти желиш.“ и слично томе.

Доказ за овај облик идолпоклонства је говор Божијег Посланика, мир над њим: „Највише чега се плашим за вас је мали ширк.“ Па су га упитали шта је то, па је рекао: „Претварање.“

Бележи га Ахмед, Таберани, Бејхеки преко Махмуда ибн Лубејда ел-Енсарија.

Такође, говор Божијег Посланика:

„Онај ко се закуне нечим мимо Бога учинио је ширк (идолпоклонство).“ Хадис, бележи га Ахмед са веродостојним ланцем преносилаца од Омера ибн ел-Хаттаба.

Такође се преноси да је Божији Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, рекао: „Ко се закуне нечим мимо

²² Нпр. заклетва децом или другим вољеним особама, здрављем или иметком. Дозвољено је човеку да се само Богом закуне. (оп.прев.)

Бога учинио је куфр (неверство) или ширк (идолпоклонство).“

И говор Божијег Посланика, мир над њим: „Немојте говорити: 'Шта Бог хоће и шта хоће тај и тај.', Него реците: 'Шта Бог хоће, а затим тај и тај.'“ Хадис бележи Ебу Давуд са веродостојним ланцем преносилаца од Хузејфе ибн Јемана.

Ова врста, мала врста идолпоклонства не обавезује отпадништво од вере тј. не чини неверником починитеља као ни његов вечни боравак у Ватри, али она ипак чини мањкавим обавезно потпуно веровање у Божију једноћу.

- Што се тиче треће врсте ширка (многобоштва) а то је скривени ширк, доказ за њега је говор Божијег Посланика, мир над њим: „Желите ли да вас обавестим чега се више за вас бојим од лажног месиха Деццала (Антихриста)?“ Па су одговорили: „Желимо, Божији Посланиче.“ Па је рекао: „Скривени ширк, а то је да устане човек да клања па улепша своју молитву-намаз зато што је

приметио да неки човек гледа у њега.“ Хадис Бележи Ахмед у своме Муснеду преко Ебу Се`ида ел-Худрија.

Ширк (идолпоклонство или многобоштво) се, такође, може поделити само на две врсте:

- Велики ширк и
- Мали ширк

Док би скривени ширк био садржан у ове две врсте, па би тако био велики у случају лицемера јер они скривају своје неверовање, а испољавају Ислам, претварајући се и због страха за себе. Док би мали скривени ширк био попут мале количине претварања, као што је дошло у претходним хадисима.

А Бог даје успех. (Крај првог предавања)

ПЕТА ЛЕКЦИЈА

Рукнови или темељи Ислама су: сведочење „ла илахе иллеллах Мухаммедун ресулуллах“, обављање намаза, давање зеката, пост месеца рамазана и обављање хаџа, ако се за то има могућност.

Коментар:

Након што је аутор посланице завршио са говором о тевхиду (монотеизму) и ширку (многобоштву), и њиховим врстама, приступио је поглављу које говори о темељима Ислама.

У хадису којег преноси Ибн Омер, Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже: **„Ислам се темељи на пет принципа: сведочењу да је само Аллах Бог и да је Мухаммед Његов роб и посланик, обављању намаза, давању зеката, обављању хаџа и посту рамазана.“**²³

²³ Бележи Бухари, бр. 8., и Муслим, 16.

Ислам се темељи на пет, тј. пет принципа, а у другој верзији стоји: ала хамсетин, тј. на пет темеља. Пример Ислама је као пример једне грађевине која има своје темеље и стубове, без којих та грађевина не може да опстане. Остали сегменти Ислама, само употпуњавају ту грађевину.

Сведочење да је само Аллах Бог и да је Мухаммед, Његов посланик, значи веровање у Аллаха и Његовог Посланика.

У верзији код Муслима стоји: **„Темељи се на пет стубова: сматрању да је само Аллах истински Бог...“**

У другој верзији стоји: **„...сматрању да је само Аллах истински Бог и негирању свих божанстава мимо Њега.“**

Обављање намаза (молитве)

Бележи Муслим од Џабира да је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, казао: **„Између човека и неверства и ширка**

(многобоштва) је остављање намаза (молитве).“²⁴

У хадису којег преноси Муаз, стоји: **„Главнина свега је Ислам, а његов темељ је намаз (молитва).“²⁵**

Преноси се да је Абдуллах б. Шекик казао: **„Посланикови асхаби (другови) нису сматрали неверством остављање било којег верског прописа, осим намаза (молитве).“²⁶**

Давање зеката

Ово је трећи исламски стуб, о којем Аллах Узвишени каже: **„Молитву обављајте и зекат дајте.“** (Кур'ан, Ел-Бекаре, 43)

²⁴ Бележи Муслим, бр. 82.

²⁵ Бележи Ахмед, 5/231., и Тирмизи, бр. 2616., и каже да је хасен сахих, а налази се и у делу *Ес-силсилету-с-сахиха*, 1122.

²⁶ Бележи Тирмизи, бр. 2622., а налази се и у делу *Сахиху-т-тергиби ве-т-терхиб*, 565.

„А наређено им је да се само Аллаху клањају, да Му искрено, као правоверни, веру исповедају, и да молитву обављају, и да милостињу удељују; а то је - исправна вера.“
(Кур'ан, Ел-Бејјинне, 5)

Пост месеца рамазана

Ово је четврти исламски стуб, о којем Аллах Узвишени каже: **„О верници! Прописује вам се пост, као што је прописан онима пре вас, да бисте се греха клонили.“** (Кур'ан, Ел-Бекаре, 183)

Обављање хаџа

Ово је пети исламски стуб, о којем Аллах Узвишени каже: **„Ходочастити Храм дужан је, Аллаху ради, сваки онај који је у могућности; а онај који неће да верује - па, заиста, Аллах није зависан ни о коме.“** (Кур'ан, Алу Имран, 97)

Цитирани хадис је једно велико правило на основу којег се упознајемо са исламском вером.²⁷

ШЕСТА ЛЕКЦИЈА

**Услови (потребни за исправност)
молитве/намаза (клањање узвишеном Богу)**

Постоје девет услова за молитву/намаза а то су: (ствари које морају претходити молитви/намазу да би молитва била исправна).

- 1.Ислам.**
- 2.Разум.**
- 3.Пунолетност.**
- 4.Чистоћа - Абдест (обредно прање или по потреби купање).**
- 5. Уклањање нечистоће (са тела, одеа и места где се клања).**
- 6. Покривање стидних места.**

²⁷ Погледати, Абдуллах Ел-Џаруллах, *Еркану-л-ислам*, стр. 7-8.

7. Наступање времена за молитву/клањање.

8. Окретање према кибли - Каби у Меки.

9. Нијет - намера за обављање молитве (доноси се у срцу).

Коментар

Након што се аутор у петој лекцији осврнуо на темеље Ислама, у шестој лекцији је отпочео говор о условима молитве, јер је молитва најважнији темељ Ислама након речи сведочења Ислама.

Молитва није исправна осим уз испуњавање одређених услова:

1. Ислам;
2. Разум;
3. Пунолетност;

Дакле, молитва није исправна уколико је обавља неверник, јер су сва његова дела ништавна, нити је исправан неразумној особи (лудаку), јер она није шеријатски исламско правни обвезник, а ни детету због његовог непунолетства.

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: „Својој деци наређујте молитву када буду имала седам година.“²⁸

4. Чистоћа, сходно могућностима (абдест или по потреби гусул).

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: „Без чистоће намаз (молитва) није примљен.“²⁹

5. Наступање времена;

Аллах Узвишени каже: „Обављај молитву кад Сунце са половине неба крене.“
(Кур'ан, Ел-Исра, 78)

Омер је говорио: „Намаз има своје време које је услов за његову исправност.“

²⁸ Бележи Ахмед, бр. 2/187., Ебу Давуд, бр. 495., од Абдуллаха б. Амра. Налази се у *Сахиху-с-сунен*, 466.

²⁹ Бележи Муслим, бр. 224., преко Абдуллаха б. Омера.

Доказ овоме је и предаја када је анђео Цибрил (Гаврило) предводио Посланика, нека је Божији мир и благослов над њим, у намазима (молитвама), па је говорио: „Између овога је намаз (молитва).“³⁰

б. Покривање стидног места;

Оно мора бити покривено сходно могућностима а стидни делови тела не смеју да се одсликавају.

Аллах Узвишени каже: **„О синови Адамови, лепо се обуците кад хоћете молитву да обавите!“** (Кур'ан, Ел-Е'араф, 31)

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: **„Не прихвата се пунолетној жени намаз (молитва) осим са покривачем (преко тела).“**³¹

³⁰ Бележи Ахмед, 3/330., Несаи, 526., преко Џабира. Исправним га је оценио Ибн Хиббан, 1472. Налази се у делу *Ел-Ирва*, 250.

³¹ Бележи Ахмед, 6/218., Ебу Давуд, 641., Тирмизи, 377., Ибн Маџе, 655., од Аише, нека је Бог задовољан са њом. Имам Тирмизи каже да је хадис добар, а исправним су га оценили Ибн Хузејме, 775., Ибн Хиббан, 1711., Хахим, 917. Налази се у делу *Ел-Ирва*, 268.

Наводи се да је Селеме б. Еквеа казао: „**О Аллахов Посланиче, ја се бавим ловом и понекад клањам у само једној кошуљи (хаљини). Посланик је рекао: 'Није проблем, само закопчај своју кошуљу макар трном.'**“ Ова два хадиса исправним је оценио Тирмизи.³²

По једногласном ставу учењака, како наводи Ибн Абду-л-Берр, није исправан намаз (молитва) ономе ко клања са непокривеним стидним деловима тела, а може да их покрије.

7. Уклањање нечистоће (са тела, одела и места где се клања);

Аллах Узвишени каже: „**И хаљине своје очисти!**“ (Кур'ан, Ел-Муддессир, 4)

Доказ овоме је и хадис у којем се наводи да је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, везано за крв хајза (месечног периода

³² Бележи Ахмед, 4/49., Ебу Давуд, 632., Несائي, 765., а исправним су га оценили Ибн Хузејме, 777., Ибн Хиббан, 2294., Хаким, 913. Налази се у делу *Ел-Ирва*, 268.

код жене, тј. менструационог периода), казао Есми: **„Истрљаће је, затим ће је опрати водом и сабити, а потом ће у њој клањати.“**³³

8. Окретање ка кибли;

Аллах Узвишени каже: **„Окрени зато лице своје према Часноме храму!“** (Кур'ан, Ел-Бекаре, 144)

9. Нијјет (намера у срцу).

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: **„Дела се цене према намери.“**³⁴

Овим се завршава говор о намаским условима.³⁵

СЕДМА ЛЕКЦИЈА

³³ Бележи Бухари, 225., и Муслим, 291.

³⁴ Бележи Бухари, 1., и Муслим, 1907., од Омера.

³⁵ *Менару-с-себил*, 1/70-79.

Рукнови/ основе (саставни делови) намаза- МОЛИТВЕ

Рукнови³⁶ намаза су четрнаест:

1. Стајање у намазу.
2. Почетни текбир.³⁷
3. Учење Фатихе.³⁸
4. Руку`.³⁹
5. Исправљање са руку`а.
6. Чињење сецеде на седам делова тела.⁴⁰
7. Подизање са сецеде.⁴¹
8. Седење између две сецеде.
9. Смиреност у свим радњама.
10. Обављање сваког саставног дела намаза/
молитве по редоследу.
11. Задњи тешеххуд.⁴²
12. Седење на задњем тешеххуду.

³⁶ Делови намаза (молитве) који ако се изоставе немерно или заборавом чине намаз/клањање неисправним. (оп. прев.)

³⁷ Слављење Бога речима **Аллаху Екбер** (Бог је највећи). (оп. прев.)

³⁸ Прво поглавље Кур'ана. (оп. прев.)

³⁹ Прегибање преко половине тела у намазу. (оп. прев.)

⁴⁰ Лице, нос и чело, прсти ногу, колена и дланови клањача. (оп. прев.)

⁴¹ Део намаза-молитве када се лицем, носом и челом, ножним прстима, коленима и длановима клањач спушта на земљу. (оп. прев.)

⁴² Седење у намазу када се уче прописане молитве. (оп. прев.)

13.Салават⁴³ на Посланика, нека је Божији мир и благослов над њим, на задњем тешеххуду.

14. Предаја селама.⁴⁴

Коментар

Након што је аутор споменуо услове који се морају испунити пре него што се ступи у намаз (молитву), наставио је са говором о саставним деловима намаза (рукновима) без којих је намаз неисправан.

Први: Стањање у намазу (молитви) сходно могућностима

Аллах Узвишени каже: „**И пред Аллахом понизно стојте.**“ (Кур'ан, Ел-Бекара, 238.)

⁴³ Благосиљање - похвала Божијег Посланика. (оп.прев.)

⁴⁴ Поздрав, завршни чин намаза/молитве, речима **Ес-селаму алејкум ве рахметуллах-Нека је мир и милост Божија над вама.** (оп.прев.)

А Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже: **„Клањај стојећи.“**⁴⁵

Исламски учењаци су сложни да је ово обавезни део намаза (молитве).

Други: Почетни текбир

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже: **„Чистоћа је кључ намаза (молитве), његов почетак је текбир, а крај намаза је предаја селлама.“**⁴⁶

Тирмизи тврди да је ово најисправнији хадис о овој тематици.

Такође, Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже: **„Када желиш да клањаш, употпуни абдест, окрени се према кибли и донеси текбир.“**⁴⁷

Трећи: Учење Фатихе

⁴⁵ Бележи Бухари, 1066.

⁴⁶ Бележи Ахмед, 1/123., Ебу Давуд, 61., Тирмизи, 3., Ибн Маџе, 275., од Алије, а исправним га је оценио Албани у делу *Ел-Ирва*, 301.

⁴⁷ Бележи Бухари, 5897., и Муслим, 397., од Ебу Хурејре.

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже: „**Нема намаза (молитву) онај ко не проучи Фатиху.**“⁴⁸

Четврти: Руку или прегипање.

Аллах Узвишени каже: „**О верници, руку' (у намазу) чините.**“ (Кур'ан, Ел-Хаџ, 77)

У два Сахиха се од Ебу Хурејре преноси да је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, онеме ко је често правио грешке у намазу (молитви), казао: „**Потом учини руку' и смири се на њему.**“

Пети: Исправљање са руку`а

Онеме ко је често правио грешке у намазу (молитви), Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, казао је: „**А затим се након руку`а исправи док не дођеш у стојећи положај.**“

⁴⁸ Бележи Бухари, 723., и Муслим, 394., од Убаде б. Самита.

А такође бележе петорица од Ебу Месуда Ел-Енсарија да је казао: „**Није исправан онај намаз (молитва) у којем човек не исправи своја леђа на руку'у и на сеци.**“⁴⁹

Шести: Чињење сецеде на седам делова тела

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: „**Наређено ми је да сециду обављам са седам делова тела (костију): челом, показујући руком на свој нос, двама рукама (длановима), коленима и врховима двају стопала.**“⁵⁰

Седми: Подизање са сецеде

⁴⁹ Бележи Ахмед, 4/119., Ебу Давуд, 855., Тирмизи, 265., Несаи, 1027., Ибн Маџе, 870. Тимизи каже да је хасен сахих, а исправним га оцењује и Ибн-л-Царуд, 195., Ибн Хузејме, 591., Ибн Хиббан, 1892., а налази се и у *Сахиху-т-тергиб*, 522.

⁵⁰ Бележи Бухари, 779., и Муслим, 490., од Ибн Аббаса.

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: „**А затим се дигни (са сецеде) док се не смириш седећи.**“

Осми: Седење између две сецеде

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: „**А затим се дигни (са сецеде) и смири се.**“⁵¹

Аиша, нека је Бог задовољан са њом, је казала: „**Када би се Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, подигао са сецеде, не би учинио другу сецду, док се не смири седећи.**“⁵²

Девети: Смиреност у свим радњама

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: „**А затим учини руку' и на њему се смири.**“⁵³

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, би смирено клањао, а говорио је:

⁵¹ Споменули смо већ ко га бележи.

⁵² Бележи га Муслим, бр. 498.

⁵³ Споменули смо већ ко га бележи.

„Клањајте онако како мене видите да клањам.“⁵⁴

Десети: Обављање сваког рукна по редоследу

Једнаести и дванаести: Задњи тешеххуд и седење на задњем тешеххуду

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: „Када неко од вас буде на седењу у намазу (молитви), нека каже: 'Најбољи поздрави, салавати и похвале (речи) припадају Аллаху! Селам теби, Веровесниче, Аллахова милост и Његови благослови! Селам нама и Аллаховим добрим робовима!' (Ет-техијјату лиллахи вес-салавату вет-тајјибату ес-селама алејке ејјухен-небијју ве рахметуллахи ве берекатуху, есселамау алејна ве ала ибадиллахис-салихин!).“⁵⁵

⁵⁴ Бележи га Бухари, 605., од Малика б. Хувејриса,

⁵⁵ Бележи Бухари, бр. 5876., и Муслим, бр. 402., од Абдуллаха б. Мес'уда.

**Тринаести: Салават на Посланика,
нека је Божији мир и благослов над њим, на
задњем тешеххуду**

Преноси се да је Ка'б б. Уцре упитао Посланика, нека је Божији мир и благослов над њим, о начину доношења салавата (благослова), па му је казао: „Аллахумме салли 'ала Мухаммедин ве 'ала али Мухаммедин, кема саллејте 'ала Ибрахиме ве 'ала али Ибрахиме, иннеке хамидун мецид. Аллахумме барик 'ала Мухаммедин ве 'ала али Мухаммедин, кема баракте 'ала Ибрахиме ве 'ала али Ибрахиме, иннеке хамидун мецид/Аллаху, укажи своју милост Мухаммеду и породици Мухаммедовој, као што си је указао Ибрахиму и породици Ибрахимовој. Заиста си Ти хваљен и слављен! Аллаху, удели свој благослов Мухаммеду и породици Мухаммедовој, као што си уделио свој благослов Ибрахиму и породици Ибрахимовој. Заиста си Ти хваљен и слављен.“⁵⁶

⁵⁶ Бележи га Бухари, бр. 3190., и Муслим, бр. 406.

Четрнаести: Предаја селама

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, каже: „**Крај намаза (молитве) је предаја селама.**“⁵⁷

Описујући Послаников, нека је Божији мир и благослов над њим, намаз (молитву), Аиша је говорила: „**Завршавао би свој намаз предајом селама.**“⁵⁸

Предаја селама је знак да је човек завршио свој намаз (молитву).⁵⁹

ОСМА ЛЕКЦИЈА

Постоје осам обавеза намаза (молитве) а то су: (Ако се једна од обавеза изостави

⁵⁷ Споменули смо већ ко га бележи.

⁵⁸ Бележи га Муслим, бр. 498.

⁵⁹ Погледати: *Ес-Селсебил фи ма'рифет-д-делил*, 1/146-148., *Ел-Мулеххасу-л-фикхи*.

намерно и без оправданог разлога чине неисправним намаз/молитву, а ако се изостави ненамерно тј. заборавом обавезно је учинити сехви-сецду⁶⁰)

1. Сви текбири у намазу, осим почетног (јер је основа намаза)
2. Изговор Имама: „Семи`аллаху ли мен хамидех⁶¹“. Као и оном ко засебно клања.
3. Изговор: „Рабена лекел хамд⁶²“ свакоме (имаму, ко клања за имамом и онеме ко клања засебно).
4. Изговор: „Субхане рабијјел `азим⁶³“ најмање једном на руку`у.
5. Изговор : „Субхане рабијјел а`ла⁶⁴“ једанпут на сеци.
6. Изговор: „Рабигфир ли⁶⁵“ једанпут између две сеце.
7. Први тешеххуд.

⁶⁰Сехви- сецда, део намаза/молитве, изводи се на крају намаза у случају неког пропуста или грешке учињене у њему. (оп.прев.)

⁶¹ Аллах чује оног ко Му је захвалан.

⁶² Господару теби припада сва хвала.

⁶³ Слава припада Господару моћном.

⁶⁴ Слава припада Господару узвишеном.

⁶⁵ Господару мој, опрости ми.

8. Седење за први тешеххуд.

Коментар

Након намаских рукнова (основа), аутор је споменуо и намаске ваџибе (обавезе), а разлог због којег је прво споменуто рукнове (основе) јесте што су они најпритврђеније обавезе у намазу (молитви). Ваџиб (обавеза) се може поправити чињењем сехви сеџде, уколико се остави из непажње, док остављање рукна квари намаз, без обзира да ли се оставио намерно или ненамерно.

Први: Сви текбири у намазу, осим почетног (јер је рукн)

Абдуллах б. Мес'уд је казао: „**Аллахов Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је при сваком спуштању и**

подизању, устајању и седењу, изговарао текбир.⁶⁶

Други: Изговор Семи`аллаху ли мен хамидех имаму као и оном ко засебно клања

Ебу Хурејре казује: „**Када би год Аллахов Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, устајао на намаз (молитву), изговарао би текбир чим би стао, затим би га изговарао када би се сагињао на руку'у, а када би исправљао своја леђа са руку'а, изговарао би Семи'аллаху ли мен хамидех, а Раббена лекелхамд рекао би стојећи на ногама.**

⁶⁷

Трећи: Изговор Раббена лекел хамд свакоме (имаму, ко клања за имамом и ономе ко клања засебно); Доказ томе је споменут у појашњењу другог ваџиба (обавезе)

⁶⁶ Бележи Ахмед, 1/386., Тирмизи, 253., Несаи, 1142. Тирмизи каже да је хасен (добар) сахих (исправан). Исправним га је оценио и Албани у делу *Ел-Ирва*, 330.

⁶⁷ Бележи Бухари, бр. 770., и Муслим, бр. 392.

Четврти и пети: Изговор Субхане рабијјел `азим једанпут на руку`у и изговор Субхане рабијјел а`ла једанпут на сецди

Доказ томе је хадис Ебу Хузејфе у којем каже: **„Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, би говорио Субхане рабијјел азим на руку`у и: Субхане рабијјел а`ла на сецди.“**⁶⁸

Шести: Изговор Рабигфир ли између две сецде

Доказ томе је хадис Ебу Хузејфе у којем каже: **„Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, би између две сецде говорио: Рабигфир ли.“**⁶⁹

⁶⁸ Бележи Муслим, бр. 772.

⁶⁹ Бележи Ахмед, 5/398., Ебу Давуд, 874., Несаи, 1069., Ибн Маџе, 897., а исправним га оцењује Хаким, 1201., а налази се у *Сахиху Сунен Ибн Маџе*, 731.

Седми: Први тешеххуд

Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: **„Када ступаш у намаз (молитву), изговори текбир величајући (њиме) Узвишеног Аллаха. Затим проучи оно што је нужно из Кур'ана. А када на средини намаза седнеш, смири се и спусти леви бок на тло, а онда проучи Ет-Техијату.“**⁷⁰

Осми: Седење за први тешеххуд

Доказ овоме је мерфу предаја од Ибн Мес'уда: **„Када седите након свака два реката, учите Ет-Техијату.“**⁷¹

Такође, доказ овоме је сехви сеџда коју је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, учинио на подне намазу, из разлога што је забораво седење.⁷²

⁷⁰ Бележи Ебу Давуд, 860., Таберани у *Ел-Кебиру*, 5/39., од Рифа'е б Рафи'а. Добрим га је оценио Албани у делу *Ел-Ирва*, 337.

⁷¹ Бележи Ахмед, 1/437., Несаи, 1163., а исправним га је оценио Ибн Хузејме, 720., Ибн Хиббан, 1951., а налази се у *Ес-силсилету-с-сахиха*, 878.

⁷² Погледати: *Менару-с-себил*, 1/87-89.

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА

Појашњење каквоће тешеххуда

Да на седењу кажеш: „Еттехижјату лиллāхи вес-салеvату веттајџибāту есселāму `алејке ејјухеннебијју ве рахметуллахи ве берекāтуху есселāму `алејна ве `ала `ибāдиллāхис-сāлихїн ешхеду ен лā илāхе иллеллāх ве ешхеду енне мухаммден абдуху ве ресїлух.“ (Најлепши поздрави Богу, благослови и добробити; селам теби, Веровесниче, и Божија милост и Његова благодат; мир нама и добрим Божијим робовима. Сведочим да нема бога осим Бога и сведочим да је Мухаммед Његов роб и Његов Посланик.)

Затим након тога донесеш благослов и тражиш од Бога благослов за Посланика, мир над њим, тако што ћеш рећи: „Аллāхумме салли `алā Мухаммедин ве `алā āли Мухаммед кема саллејте `алā Ибрāхїме ве `алā āли Ибрāхїме иннеке хамїдун мецїд, ве бāрик `алā Мухаммед ве `алā āли Мухаммед

кема бāректе `алā Ибрāхīме ве `алā āли Ибрāхīме иннеке хамīдун меџд.“ (О Боже, смилуј се Мухаммеду, и његовој породици, као што си се смиловао Ибрахиму⁷³ и његовој породици. Заиста си Ти Хваљени и Горди. О Боже, благослови Мухаммеда и његову породицу, као што си благословио Ибрахима и његову породицу. Доиста си Ти Хваљени и Горди.)

А затим на задњем тешеххуду тражиш од Бога заштиту и спас од Пакла и патње у загробном животу, и спас од овосветских искушења и искушења на другом свету, и од искушења лажног месиха Деџцала⁷⁴. (Аллāхумме иннī е'ўзу бике мин 'азāби-л-кабри ве мин 'азāби џехеннеме ве мин фитнети-л-махјā ве-л-мемāти ве мин шерри фитнети-л-месīхи-д-деџцāли" - О Боже, утичем ти се од казне загробног живота и од казне Пакла, од овосветских и оносветских

⁷³ Посланику Авраму, мир над њим.

⁷⁴ Даџцал – Лажни месаја – Антихрист који ће доћи пред наступ судњег Дана.

искушења, и од искушења Месиха Деџцала (Антихриста).

А затим ћеш проучити коју год жели молитву/молбу, нарочито оне молитве/ молбе које су пренесене од Божијег Посланика, мир над њим, као што су: „Аллāхумме иннī залемту нефсī зулмен кесīрā ве лā јагфиру зунїбе иллā енте фагфирлī магриретен мин `индик верхамнī иннеке енте-л-гафїру-р-рахїм“ (О Боже, ја сам своју душу огрешио великом неправдом, а грехе не опрашта нико осим Ти. Па ми опрости опростом Твојим и смилуј ми се, Ти си, доиста, Онај Који прашта и Који је милостив.)⁷⁵

Коментар

Ибн Месуд казује: „Према нама се окренуо Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, и казао: 'Када неко од вас буде у намазу (молитви), нека каже: 'Најбољи

⁷⁵ Бележи Бухари, бр. 799., и Муслим, бр. 2705., од Ебу Бекра.

поздрави, салавати и похвале (речи) припадају Аллаху! Селам теби, Веровесниче, Аллахова милост и Његови благослови! Селам нама и Аллаховим добрим робовима!' Сведочим да нема Бога осим Јединог Аллаха и сведочим да је Мухаммед Аллахов роб и Његов посланик. (Ет-техијјату лиллахи вес-салавату вет-тајјибату ес-селаму алејке ејјухен-небијју ве рахметуллахи ве берекатуху, есселаму алејна ве ала ибадиллахис-салихин. Ешхеду ен ла илахе иллеллах ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве ресулуху. Потом ће (свако од вас) да одабере молитву која му се свиђа и њоме ће да моли.'⁷⁶

Ебу Месуд Ел-Бедри преноси да је Бешир б. Са'д казао: „Аллахов Посланиче, подучили смо се како да те селамимо (да доносимо поздрав мира на тебе), али како да доносимо салават (благослов) на тебе. Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је мало заћутао, а затим је казао: 'Аллахумме салли

⁷⁶ Бележи Бухари, бр. 800., и Муслим, бр. 402.

'ала Мухаммедин ве 'ала али Мухаммедин, кема саллејте 'ала али Ибрахиме, ве барик 'ала Мухаммедин ве 'ала али Мухаммедин, кема баракте 'ала али Ибрахиме фил 'алемине, иннеке хамидун мецид/Аллаху, укажи своју милост Мухаммеду и породици Мухаммедовој, као што си је указао породици Ибрахимовој и подари свој благослов Мухаммеду и породици Мухаммедовој, као што си подарио свој породици Ибрахимовој међу свим световима. Заиста си Ти хваљен и слављен. А селам (поздрав мира) називајте онако како сте научили.'⁷⁷

Ебу Хурејре преноси да је Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, казао: „Када неко од вас буде на тешеххуду, нека затражи заштиту од четири ствари: Аллахумме инни еузу бике мин азабил-кабри ве мин азаби цехеннеме ве мин фитнетил-махја вел-мемати ве мин шерри фитнетил-месихиддеццали. (Господару мој, утичем Ти се од патње у гробу и казне Пакла, од

⁷⁷ Бележи Муслим, бр. 405.

овоземних и оносветских искушења и од зле смутње Деџала.⁷⁸

Хадис указује да је прописано тражити заштиту од споменутог након салавата (благослова) на Посланика, нека је Божији мир и благослов над њим.

Преноси се да је Ебу Бекр казао Посланику, нека је Божији мир и благослов над њим: „Подучи ме молитви коју ћу да учим у намазу. Посланик му је рекао: 'Учи: Аллāхумме инни залемту нефсī зулмен кесīрā ве лā јагфиру зунūбе иллā енте фагфирлī магриретен мин `индике верхамнī иннеке енте-л-гафīру-р-рахīm“ (О Аллаху, ја сам своју душу огрешоо великом неправдом, а грехе не опрашта нико осим Ти. Па ми опрости опростом Твојим и смилуј ми се, Ти си, доиста, Онај Који прашта и Који је милостив.)⁷⁹

⁷⁸ Бележи Муслим, бр. 588.

⁷⁹ Муттефекун алејхи (преносе га обе збирке хадиса).

Овај хадис указује да је познато да је у намазу (молитви) прописано да се уче молбе, а оне се могу учити након тешеххуда, салавата и тражење заштите од четири горе споменуте ствари, а доказ томе је хадис којег преноси Ибн Месуд: **„Потом ће (свако од вас) одабрати дову (молбу) која му се свиђа и њоме ће да моли Бога.“**⁸⁰

Такође, ово је доказ да је у намазу дозвољено учити дове (молбе) које су пренесене у хадисима, а и оне које нису, под условом да у њима не постоји ништа спорно.

У другој верзији стоји: **„Потом нека тражи што год буде хтео.“**⁸¹

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА

Намаски суннети (похвалне радње у намазу/молитви) су нпр:

⁸⁰ Муттефекун алејхи.

⁸¹ Ово је једна од Муслимових верзија, 402. Погледати: *Ел-Меџму'ату-л-џелиле*, стр. 79-80.

1. Дова⁸² на почетку намаза (молитве).
2. Стављање десне руке преко леве у току стајања у намазу и након повратка са руку`а.
3. Дизање руку сакупивши прсте и испруживши их наспрам рамена или ушију приликом почетног текбира, као и приликом одласка на руку` и повратка са њега, и приликом устајања са првог тешеххуда на трећи рекат.
4. Повећати број зикрова⁸³ на руку`у и на сеци више од једанпут.
5. Додавање прописаних дова приликом повратка са руку`а након говора: „Рабенā лекел хамд“, као и повећавање броја изговора речи: „Рабигфир лī“ између две сеце (до три пута) или друге пренесене дове.
6. Поравњавање главе наспрам леђа приликом чињења руку`а;
7. Раширење руку и лактова од тела приликом сеце, као и стомак од натколеница и натколенице од потколеница;

⁸² Дова - Молитва/молба (оп. прев.)

⁸³ Зикр - Слављење Бога. (оп. прев.)

- 8. Дизање подлактица од земље тако да је не дотиче;**
- 9. Да клањач приликом седења седи на левој нози, као и држање десне усправно приликом првог седења и између две сецеде;**
- 10. Тзв: теверрук на задњем седењу у трорекатним и четворорекатним намазима, а то значи да леву ногу стави под десну потколеницу и седне левом страном на под, а десну ногу да држи усправно;**
- 11. Показивање десним кажипрстом на првом и другом седењу од почетка до краја тешеххуда и померање приликом учења дове;**
- 12. Доношење салавата⁸⁴ и тражење благослова за посланика Мухаммеда, мир над њим, и његову породицу као и за Ибрахима⁸⁵ и његову породицу приликом првог седења;**
- 13. Дову на задњем тешеххуду;**
- 14. Учење (Кур'ана) наглас на: сабах намазу, цума намазу, два бајрама, намазу за кишу као и на прва два реката акшама и јације;**

⁸⁴ Благост, милост на Посланика Мухаммеда, мир над њим. (оп. прев.)

⁸⁵ Посланика Аврама. (оп. прев.)

15. Тихо учење у намазу приликом подневског и икиндијског намаза, као и у трећем рекату акшамског, и трећем и четвртом рекату јацијског намаза;

16. Учење делова из Кур`ана након Фатихе;

Као и вођење бриге о другим пренешеним намаским суннетима, поред ових које смо споменули

Коментар

Постоје две врсте намаских суннета:

Прва: Суннети везани за речи

Друга: Суннети везани за дела.

Њих је споменуо учењак у тексту посланице. Чињење ових суннета није обавезно. Онај ко их чини има награду и севап (добро дело), док онај ко их изостави нема казне и греха, што је случај и са свим другим суннетима.

Било би лепо да муслиман практикује суннете, јер Посланик, нека је Божији мир и благослов над њим, је казао: „**Држите се мога суннета (праксе) и суннета мојих**

правоверних и упућених наследника после мене. Држите се за суннет, држите се чврсто вашим кутњацима.“⁸⁶

ЈЕДАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

Постоје осам ствари које кваре намаз (молитву) а то су:

1. Намеран говор у намазу са знањем о забрани тога, а што се тиче онога ко то ненамерно учини или незна, његов намаз није покварен;
2. Смејање наглас.
3. Једење у намазу-молитви.
4. Пијење у намазу-молитви.
5. Откривање стиднога места.
6. Окретање већине тела од правца кибле.

⁸⁶ Бележи Ахмед, 4/126., Ебу Давуд, 4607., Тимризи, 2676., Ибн Маџе, 42., од Ирбада б. Сарије. Тирмизи каже да је хасен сахих (добар исправан). Исправним га је оценио и Ибн Хиббан, 5., а налази се и у делу *Ес-Силсилету-с-сахиха*, 2735.

7.Прекомерно, непотребно и узастопно померање у намазу.

8.Губљење абдеста.

Коментар

Након што је аутор споменуо услове намаза, његове рукнове (основе), ваџибе (обавезе) и суннете, наставио је говор о радњама које кваре намаз, како би се људи подучили њима, па се на такав начин сачували нечега што им може покварити намаз (молитву).

Први: Намеран говор у намазу (молитви) са знањем о забрани тога.

Намаз није покварен ономе ко то учини из незнања и заорава.

Преноси се да је Зејд б. Еркама казао: **“Наређено нам је да ћутимо, а говор нам је забрањен.”**⁸⁷

⁸⁷ Бележи Бухари и Муслим.

Други: Смејање

Ибн-л-Мунзир преноси једногласан став учењака о покварености намаза (молитве) ономе ко се смеје док клања.

Трећи и четврти: Конзумирање хране и пића

Такође, Ибн-л-Мунзир преноси да онај ко намерно конзумира храну и пиће док клања, мора да обнови намаз (молитву).

Пети: Откривање стидног места

Услов за исправност намаза је покривање стидног места, и онај ко не испуни тај услов, а у могућности је, намаз му је покварен.

Шести: Окретање већине тела од правца Кибле

Један од услова исправности намаза је окретање према Кибли, и онај ко не испуни тај услов, а у могућности је, намаз му је покварен.

Седми: Прекомерно и узастопно играње (померање) у намазу

Уколико се ово ради узастопно и често, онда квари намаз по једногласном ставу учењака, као што се наводи у Кафију⁸⁸, а уколико није често онда не квари, а доказ томе је предаја у којој се наводи да је Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, носио Умаму док је кањао. Када би устајао, узимао би је, а када би падао на сецду, спуштао би је.⁸⁹

А такође имају и предаје да се померао напред и назад у намазу за помрачење.⁹⁰

Осми: Губљење абдеста

Чистоћа (абдест) је услов за исправност намаза (молитве), па ако се изгуби, намаз је неисправан.

⁸⁸ *Ел-Кафи*, 1/273.

⁸⁹ Бележи Бухари, бр. 494., и Муслим, бр. 543., од Ебу Катаде Ел-Енсарија.

⁹⁰ Бележи Муслим, бр. 904., од Џабира.

ДВАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

Услови потребни да би абдест⁹¹ био исправан

Постоје десет услова абдеста а то су:

- 1.Ислам.**
- 2.Разум.**
- 3.Пунолетност.**
- 4.Нијет (намера).**
- 5.Да нема намеру губљења адбеста све док не употпуни абдест.**
- 6. Да отклони ствари које обавезују абдест.⁹²**
- 7.Чишћење (стидна) два отвора пре узимања абдеста водом или каменчићима и оним што**

⁹¹Абдест - праће одређених делова тела пре обављања одређених врста богослужења као што су намаз/молитва, читање Курана, таваф (ходање) око Кабе у Меки приликом ходочашћа за време хаџа или умре (мали хаџ). (оп.прев.)

⁹² Тј. које кваре абдест. (оп. прев.)

мења каменчиће у том пропису као: папир и сл.

8.Чистоћа воде којом се чисти као и да је дозвољена (да није украдена и сл.)

9.Отклањање свега онога што спречава долазак воде до коже.

10.Наступање намаског времена ономе ко има оправдање и који за сваки намаз (мора да) узима абдест.

Коментар

Шартови (услови) абдеста

Ислам; Разум; Пунолетност; Нијјет;

Није валидан абдест неверника, јер се од њега не прихвата ниједно дело док не прими Ислам. Није валидан ни од неразумне особе, јер она није шеријатски (исламско правни) обвезник, док јој се не врати разум, а није валидан ни од детета док не постане пунолетно. Такође, абдест није валидан ни ономе ко опере делове тела који се иначе перу за абдест, али нема намеру да узима абдест, него му је намера

да се само расхлади или да уклони одређену нечистоћу.

Такође, услов за исправност абдеста је да вода буде чиста, јер уколико је прљава, абдест није валидан.

Још један од услова исправности абдеста јесте да се узима водом до које се дошло на халал (дозвољен) начин, јер уколико се дошло на начин којег шеријат (исламски закон) не прихвата онда абдест није валидан, нпр., да је вода украдена, отета и сл.

Отклањање свега онога што спречава долазак воде до коже је такође услов исправности абдеста. Дакле, онај ко абдести, мора са делова које пере абдестом да уклони земљу, тесто, восак, фарбу, како би му вода дошла до коже.⁹³

⁹³ Погледати: *Ел-Мулеххасу-л-фикхи*, 1/31.

Наступање намаског времена ономе ко је сахиби узур (ко има оправдање) и који за сваки намаз (мора да) узима абдест.

Доказ овоме је наредба Посланика, нека је Божији благослов и мир над њим, да жена која има истихазу за сваки намаз узима абдест.⁹⁴

ТРИНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

Постоје шест основних делова абдеста:

- 1. Прање лица у које улази изапирање уста и носа.**
- 2. Прање руку до иза лаката.**
- 3. Потирање читаве главе са ушима.**
- 4. Прање ногу до изнад чланака.**
- 5. Редослед у прању.**
- 6. Констаност у прању (да се не праве велике временске разлике у прању делова тела).**

Коментар

⁹⁴ Бележи Бухари, бр. 226., и Муслим, бр. 333., од Аише.

Абдески фарзови (обавезе):

Аллах Узвишени каже: „**О верници, кад хоћете молитву да обавите, лица своја и руке своје до иза лаката оперите - а део глава својих потарите - и ноге своје до иза чланака.**“ (Кур'ан, Ел-Маиде, 6)

Прво: Прање лица у које улази зазирање уста и носа.

Доказ овоме је део ајет: **лица своја оперите**, док је доказ обавезност прања уста и носа то што су они органи који су део лица. Такође, све предаје које описују абдест Посланика, нека је Божији благослов и мир над њим, спомињу да је прао уста и нос.

Ебу Хурејре преноси да је Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, казао: „**Када неко од вас узима абдест, нека повуче**

воду у нос, а потом нека је ишмркне (проспе).“⁹⁵

Други: Прање руку до иза лаката

Доказ овоме је део ајета: „и руке своје до иза лаката оперите.“

Обавеза је, дакле и лактове опрати, јер их је и Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, прао током абдеста.

Трећи: Потирање читаве главе са ушима

Доказ овоме је део ајета: „а део глава својих потарите“.

Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, је казао: „И уши су део главе.“⁹⁶

⁹⁵ Бележи Бухари, бр. 160, и Муслим, бр. 237.

⁹⁶ Бележи Ахмед, 5/258., Ебу Давуд, бр. 134., Тирмизи, 37., Ибн Маџе, 444., од Ебу Умаме, а хадис се налази и у делу *Ес-силсилету-с-сахихах*, 36.

А током абдеста је и Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, потирао главу и уши.

Четврти: Прање ногу до изнад чланака

Доказ овоме је део ајета: **и ноге своје до иза чланака.**

Пети: Редослед у прању

Аллах Узвишени је приликом говора о овоме споменуо прање одређених делова по редоследу. Потирање неких органа је ставио између органа који се перу, док је оно што је слично раздвојио, што указује да је редослед циљан. Такође је и Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, абдестио на овај начин поштујући овај редослед, а он је својим речима и праксом појаснио значења Кур'ана.

Шести: Констаност у прању (да се не праве велике временске разлике између прања делова тела)

Под овим се мисли да се претходно опрани део тела не осуши пре него што се опере следећи.

Доказ овоме је чињеница да је Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, тај који је људима појаснио прописе, а свако онај ко преноси начин абдеста од њега, спомиње да је он то чинио без велике временске разлике између прања делова тела.⁹⁷

ЧЕТРНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

Постоје шест врста ствари које кваре абдест:

- 1. Излазак нечега на два (стидна) отвора.**
- 2. Излазак нечистоће из тела.**
- 3. Губљење свести спавањем или нечим другим;**
- 4. Директно додиривање сполног органа шаком било горњим или доњим делом шаке (тј. без преграде као што је огртач и сл.)**

⁹⁷ Погледати: *Ес-селсебил*, стр. 51-53., и *Ел-Мулеххасу-л-фикхијј*, 1/32-33.

5. Једење камиљег меса.

6. Отпадништо од Ислама, да Бог нас и све муслимане сачува од тога.

Коментар

Након што је учењак у претходној лекцији говорио о неким прописима везаним за абдеске фарзове (обавезе), овде је споменуо радње и појаве које га кваре:

Прво: Излазак нечега на два (стидна) отвора, без обзира радило се о малим или великим количана, а та материја се може поделити на две врсте:

1. Измет и мокраћа. По једногласном ставу учењака ово двоје квари абдест, како наводи Ибн Абди-л-Берр.

Аллах Узвишени каже:

„О верници, кад хоћете молитву да обавите, лица своја и руке своје до иза лаката оперите

**- а део глава својих потарите - и ноге своје до
иза чланака; а ако сте џунуби, онда се
окупајте; а ако сте болесни или на путу или
ако сте извршили природну потребу или ако
сте се састајали са женама, а не нађете воде,
онда рукама својим чисту земљу дотакните.“**
(Кур'ан, Ел-Маиде, 6)

2. Ствари које ретко излазе попут глиста и
сл.

И ово квари абдест, због хадиса у којем је
Посланик, нека је Божији благослов и мир над
њим, казао жени која је имала истихазу:
“**Абдести се за сваки намаз.**”⁹⁸

Иако крв која јој се појављивала није
уобичајена, али имајући у виду то да је излазила
из два отвора, сличи уобичајној.

Друго: Излазак нечистоће из тела

Уколико се ради о великим количинама,
онда квари абдест, а ако су у питању мање
количине, онда не квари. Пример овоме је крв.

⁹⁸ Бележи Бухари, бр. 226. , и Муслим, бр. 333., од Аише.

Преноси се да је Ибн Аббас казао: **“Ако се ради о нечистоћи која је у великим количинама, онда је обавезан обновити.”**⁹⁹

Абдуллах б. Омер истиснуо је бубуљицу из које је изашла крв а абдест није обновио.¹⁰⁰

Није познато да се неко од асхаба супротстављао овом мишљењу, па то има статус концензуса.

Треће: Губљење свести спавањем или нечим другим

Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, каже: **“Око је канапа задњице, па када заспите, обновите абдест.”**¹⁰¹

⁹⁹ Бележи Бејхеки у *Сунену-л-кубра*, 4269.

¹⁰⁰ Бележи Бухари као муаллек предају у поглављу о абдесту „О онима који су сматрали да абдест треба обновити само када нешто изађе на један од два излаза: страга или спреда.“ Ту предају као мевсул (спојену) бележи Абдурреззак, 553., и Ибн еби Шејбе, 1469.

¹⁰¹ Бележи Ахмед, 1/111., Ебу Давуд, 203., Ибн Маџе, 477., од Алије, а исправном је оцењује Албани у делу *Ел-Ирва*, 113.

Четврто: Директно додиривање сполног органа шаком било горњим или доњим делом шаке (тј. без преграде као што је огртач и сл.)

Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, је казао: **“Ко додирне свој сполни орган, нека абдести.”**¹⁰²

Пето: Једење камиљег меса

Преноси Џабир б. Семуре да је неки човек питао Посланика: **“Да ли ћемо се абдестити након што једемо месо деве, а он је одговорио: 'Да, хоћете.’”**¹⁰³

У наставку ове лекције учењак каже:

„Важна напомена:

Што се тиче купања мртвака исправно је да то не квари абдест, и то је мишљење већине

¹⁰² Бележи Ахмед, 6/406., Ебу Давуд, 181., Несаи, 163., Ибн Маџе, 479., од Бусре б. Сафвана, а исправном је оцењује Ибну-л-Џаруд, 17., Ибн Хузејме, 33., Ибн Хиббан, 1112., а налази се и у *Ес-силсилету-с-сахиха*, 1235.

¹⁰³ Бележи Муслим, бр. 360.

учењака, због недостатка доказа за то. Али уколико би рука онога који гасули мртвака директно додирнула полни орган мртвака, био би му обавезан абдест. Стога му је обавеза да се пази да током купања мртвака не додирује полни орган осим кроз преграду.

Исто тако, додиривање супруге не квари абдест на било какав начин, без обзира да ли је додирнуо са страшћу или без, који је исправнији од два става исламских учењака, уколико не изађе ништа из полног органа. Доказ томе је да је Божији Посланик, мир над њим, љубио своје жене, а затим би клањао и не би поново узимао абдест због тог чина са својом женом.

А што се тиче говора Узвишеног Бога у поглављима Ен-Ниса` и Ел-Маида: „**Или додирнете жене.**“ (Ен-Ниса`, 43., Ел-Маиде, 6.), ту се мисли на сполни однос, по исправнијем од два става исламских учењака, и ово је био говор Ибн `Аббаса, као и огромног броја претходних и каснијих учењака.

А Бог даје успех.

ПЕТНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

Украшавање лепим особинама је прописано сваком муслиману од којих су:

- Искреност.
- Поверљивост.
- Чедност.
- Стид.
- Храброст.
- Племенитост.
- Оданост.
- Удаљавање од свега онога што је Бог забранио.
- Лепи комшијски односи.
- Помагање ономе ко је у потреби сходно могућности.

Као и многе друге похвалне особине на које је указао Бог у Кур`ану и Суннет¹⁰⁴ посланика Мухаммеда, мир над њим.

ШЕСНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

Украшавање исламским бонтоном.

Владање лепим исламским понашањем од којих су:

- Називање селама¹⁰⁵.
- Ведрост лица.
- Једење и пијење десном руком.
- Учење бисмиле¹⁰⁶ у почетку јела и пића.
- Захвала Богу речима: „Елхамдулиллах“ – „Хвала Аллаху“ на крају јела и пића.
- Рећи: „Елхамдулиллах¹⁰⁷“ када се кихне.

¹⁰⁴ Пракса посланика Мухаммеда, мир над њим. (оп.прев.)

¹⁰⁵ Поздрављати муслимане исламским поздравом: *Есселаму алеикум – Мир са вама.* (оп.прев.)

¹⁰⁶ Скраћеница од Бисмиллахир-рахманир-рахим (У име Бога, Милостивог, Самилосног!).

¹⁰⁷ Хвала Богу.

- Рећи ономе ко то каже: „Јерхамукеллах¹⁰⁸“.
- Обилазак болесника.
- Праћење сахране како би клањао намаз (молитву) и укопао мртвог.
- Прописане исламске радње приликом уласка у џамију.¹⁰⁹
- Прописане исламске радње приликом уласка и изласка из куће.¹¹⁰
- Прописане исламске радње приликом путовања.¹¹¹
- Леп однос према родитељима, ближњима, комшијама, младим и старим људима.
- Честитање приликом рођења детета некеме.
- Молитве/молбе и тражење благослова од Бога ономе ко се оженио/удао.
- Исказивање саучешћа ономе ко је погођен недаћом.

Као и многа друга исламска владања и понашања као што је приликом облачења

¹⁰⁸ Бог ти се смиловао.

¹⁰⁹Изговарање молитве/молбе пре уласка у џамију, улазак десном ногом...

¹¹⁰ Молитве/молбе при изласку и уласку у кућу.

¹¹¹ Молитва/молба пре и током путовања.

одеће и њеног скидања, или обувања обуће и многе друге радње.

Коментар

Након што је учењак појаснио одређене прописе везане за исламско веровање и шеријатско (исламско) правна питања, споменуо је и одређена правила понашања којим се треба окитити сваки муслиман, како би био леп пример осталима.

Та правила су споменута у кур'анско-хадиским текстовима и приликом њихове примене узор нам треба бити наш Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим. Аиша је једном приликом упитана о његовом понашању, па је казала: „**Његов морал био је по Кур'ану.**“¹¹²

¹¹² Бележи Муслим, бр. 746.

Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, био је познат по искрености, поверењу, храбрости, племенитости и није чинио оно што је Аллах Узвишени забранио, а његов пример су следили асхаби.

Ислам се проширио у своме почетку путем трговаца чија су пословања била заснована на искрености.

Зато, сваки муслиман требао би се окитити њиховим својствима.

Муслиман треба да буде искрен у своме говору и поступцима и поуздан у ономе што обећа, частан и поштен, и задовољан оним што поседује.

Брате, муслиману, окити се стидом, лепим понашањем, храброшћу, испуњавањем обавеза, племенитошћу, великодушношћу.

Буди добар према комшијама, јер они код тебе имају велико право, помажи потребнима, јер Аллах је на помоћи своме робу све док роб помаже своме брату.

Називај селам и ономе кога знаш, а и ономе кога не знаш, јер то је суннет, а на такав начин се шири љубав и штити се од раздора и разилажења.

Буди насмијаног и ведрог лица, јер то је вид садаке (милостиње).

Практикуј Посланикове, нека је Божији благослов и мир над њим, упуте приликом конзумирања јела и пића.

Настој да примјењуш суннет тако што ћеш улазити десном, а излазити левом ногом из џамије и тако што ћеш да учиш прописане молитве.

Приликом изласка и уласка у кућу учи молитве, јер ће на тај начин Аллах да те чува.

Немој да заборавиш да проучиш путну молитву када кренеш на путовање, буди добар према својим родитељима, са њима се опходи на лепи начин и буди свестан њихових права која имају код тебе на основу Кур'ана и суннета.

Лепо се понашај према родбини, комшијама, старима и млађима, јер то је наредба Аллаха и Његовог Посланика, нека је Божији благослов и мир над њим.

Узвишени Аллах каже: „И чините добро, јер Аллах воли добротинитеље“.

А Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, каже: **„Ви нећете људе придобити својим имецима, али ће те их придобити веселим изгледом лица и лепим понашањем.“**¹¹³

Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, говорио је Му'азу: **„Бој се Аллаха где год да будеш. Учини добро дело након лошег, како би њиме избрисао лоше дело и опходи се према људима на најбољи начин.“**¹¹⁴

¹¹³ Бележи Ебу Ја'ла, 6550., Ебу Ну'ајм у *Хил'јету-л-евлија*, 10/25., од Ебу Хурејре, а исправним га је оценио Хаким, 428., док га добрим оцењује Албани, у делу *Сахиху-т-тергиб*, 2661.

¹¹⁴ Бележи Ахмед, 5/153., Тирмизи, 1987., од Ебу Зерра. Тирмизи каже да је хасен (добар) сахих (исправан). Исправним га је оценио Хаким, 178., а налази се у делу *Сахиху-т-тергиб*, 2655.

Један песник је казао: „Добро чини људима, учинићеш их (тим добрим делима) својим слугама.“

Много пута добротинство човека учинило је неке својим слугама.

Када се некоме дете роди, честитај му, и проучи молитву том приликом, а када човека погоди недаћа, саучешће му изрази, па ћеш имати награду као и он.

Клони се и удаљи од сваког вида ружног понашања.

Молимо Аллаха да нас учини од оних који се лепо понашају и који се придржавају исламског бонтонa, и да нас сачува свега што је лоше и ружно, а Он то може.

СЕДАМНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

Упозорење на ширк¹¹⁵ и неке врсте великих греха

Упозоравам вас и добро се чувајте идолпоклонштва/многобоштва, и великих греха као што су:

Седам упропаштавајућих греха као што су:

- **Чињење ширка Узвишеном Богу.**
- **Сихр.¹¹⁶**
- **Бесправно убиство особе чије је убиство забранио Бог, осим ако исламско право захтева другачије (у случају одмазде за убиство, силовања, чињења блуда ожењене особе и сл.)**
- **Камата.**

¹¹⁵ Идолпоклонство-многобоштво. (оп.прев.)

¹¹⁶ Црна магија. (оп.прев.)

- Бесправно узимање иметка сирочета.
 - Бежање са бојног поља.
 - Потварање честитих и чедних верница.
- У упропаштавајуће грехе спада и:**

- Непослушност родитељима.
- Кидање родбинских веза.
- Лажно сведочење.
- Лагање.
- Узнемиравање комшија.
- Чињење неправде људима по питању њихових живота, иметка и части.
- Пијење алкохола.
- Коцкање.
- Оговарање.
- Преношење туђих речи.

И други облици великих греха које су забранили Бог и Његов Посланик, мир над њим.

Коментар

Учењак у овој лекцији спомиње и упозорава на опасност од ширка, као и свих других греха.

Међу тим гресима спадају и греси који су хадисом названи упропаштавајући.

Ебу Хурејре преноси да је Посланик, нека је Божији благослов и мир над њим, казао: „Клоните се седам упропаштавајућих греха“. Речено је: „О Аллахов Посланиче, а који су то греси?“ Он је казао: „Придруживање друга Аллаху, сихр, бесправно убијање, камата, узимање од иметка сирочета, бежање са бојног поља, и потвора честитих верница.“¹¹⁷

Клоните се значи: удаљите се од ових упропаштавајућих греха који су названи овим именом, јер воде човека у пропаст још на овоме свету, кроз извршавање санкције над њим, а такође га и на ономе свету воде у пропаст јер га чека казна.

О ширку (многобоштву) смо већ говорили у четвртој лекцији.

¹¹⁷ Бележи Бухари, 2615., и Муслим, 89.

Што се тиче сихра, он представља разне видове варки, чаролија, и радњи које утичу на човеково срце и тело. Неки сихрови утичу да се човек разболи, неки убијају, други раздвају мужа и жену, док су неки само вид обмане, и нису стварни, као што Узвишени Аллах каже: **О Муса, - рекоше они - хоћеш ли ти или ћемо најприје ми бацити? Баците ви! - рече он - и одједном му се причини да се конопци њихови и штапови њихови, због враџбине њихове, крећу.** (Кур'ан, Таха, 65-66)

Сихр је забрањен, јер је вид неверства и супротан је веровању у једног Аллаха који каже: **„А њих двојица нису никога учили док му не би рекли: Ми само искушавамо, и ти не буди неверник!“** (Кур'ан, Ел-Бекаре, 102)

У исламској земљи у којој влада шеријатски (исламски) закон сихирбаз се кажњава смртном казном.

Муслиман треба да се чува од свих греха који су споменути у цитираном хадису, а ако се деси да неки од њих и почини, треба да се покаје

и да тај грех напусти, и да чврсто одлучи да тај као ни друге грехе неће више чинити.

Такође, свима онима који су под његовом контролом и старатељством треба забранити чињење греха, а друге муслимане мора упозоравати на њихову опасност, јер то је вид потпомагања у добру и представља облик позивања ка Аллаху, што су чинили и сви веровесници и посланици.

Наређујући Своме посланику Мухаммеду, нека је Божији благослов и мир над њим, Узвишени Аллах каже: **„Реци: Ово је пут мој, ја позивам ка Аллаху, имајући јасне доказе, ја, и сваки онај који ме следи.“** (Кур'ан, Јусуф, 108)

Молимо Аллаха да нас и све муслимане сачува греха и учврсти на истини, да нас помогне и на овоме и на будућем свету.

ОСАМНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

Припрема умрлог, клањање ценазе¹¹⁸ и укоп.

Ово су неки детаљи у погледу тога:

1. Прописано је да се подстиче на изговарање речи оном коме се назире смрт; Лā илāхе иллаллāх – нема другог бога осим Бога, као што је дошло у говору Божијег Посланика, мир над њим: „Подстичите ваше умрле на изговор: Лā илāхе иллаллāх.“ (Бележи га Муслим у своме Сахиху)

Под умрлим се у хадису мисли на оне којима је наступио смртни час, а то су они на којима су видљиви знаци наступања смрти.

2. Када се утврди смрт прописано је да се затворе очни капци умрлом, као и да му се

¹¹⁸ Молитва/намаз за преминулог муслимана. (оп. прев.)

привеже доња вилица због хадиса који указују на прописаност тога.

3. Обавезно је гасул (купање) умрлог муслимана, осим у случају шехида који је погинуо у бици, он се не купа нити му се клања ценаза, већ ће се укупати у одећи у којој је погинуо, јер Божији Посланик, мир над њим, није наредио да се гасуле погинули борци на Ухуд као што им није ни клањао ценазу.

4. Начин гасуљења умрлог јесте да се прекрије стидно место умрлом, а затим да се мало подигне изнад и благо притисне стомак. Затим ће онај који гасули умрлога умотати око руке неку крпу и њоме га очистити, а затим га абдестити као што се то чини за намаз. Потом ће опрати главу и браду умрлога водом помешаном са лотосом или сличним. Затим ће опрати његову десну страну, а потом леву, а затим на исти начин опрати други и трећи пут, и приликом сваког прања проћи ће руком по његовом стомаку, па уколико нешто изађе из њега опраће то, и то место причврстити вуненом газом, па уколико буде недовољно може се послужити

неким медицинским средствима као што су фластери или слично. Уколико не успе мртвога очистити са три прања повећаће на пет или седам пута, а затим ће га неком тканином осушити и намирисати његове замакнуте делове тела као и места којима је сеџду чинио, а уколико би намирисао цело тело било би боље. Исто тако ће шаке умрлога намирисати бахуром-врста мириса, а уколико би му бркови или нокти били дуги скратиће их, мада уколико би их оставио тако нема сметње. Косу му неће улепшавати и намештати, као што неће дирате длаке са стидних места нити обрезивати због недостатка доказа за то. Коса жене ће се начинити у три свеза и увезати страга.

5. Облачење **ћефина**¹¹⁹ умрлome: најбоље је да се мушка умрла особа обуче у трoделне беле ћефине и да немају у себи облик кошуље нити прекривача за главу, као што је то чинио Божији Посланик, мир над њим. Ћефине ће му постепено обући, а

¹¹⁹ Тканина - погребна одећа. (оп.прев.)

уколико би се обукао у кошуљи, пантолама и са капом не би имало сметње. Док се женска особа облачи у петоделне ђефине, тзв: дир`, химар, изар и два лифђета (сваки део понаособ покрива одређени део тела). Малолетни дечак се облачи у једноделни до троделног ђефина, а девојчица у троделни ђефин од: кошуље и два лифђета. Уз то да оно што је обавезно у погледу свих јесте да се обуче бар у једноделни ђефин. Уколико је умрли умро као мухрим (онај који је у обредима Хађида или Умре) такав ће се огасулити са водом и лотосом и ђефини ће му бити изар и рида (две тканине - обавезна одећа за онога ко обавља Хађи или Умру), а може се обући и други ђефин, али му се неће прекривати глава нити лице, као што се неће намирисати, јер ће на Судњему дану бити проживљен чинећи телбију (говорећи: лебејк Аллахумме лебејк – одазивам ти се Господару, одазивам) као што је то дошло у вестостојним хадисима (предајама) Божијег Посланика, мир над њим. У случају жене која умре у обредима Умре или Хађи њој ће се обући ђефини као и другима, са тим што се неће мирисати, и њено лице неће бити

прекривано никабом (тканина која прекрива лице), нити ће јој се рукавице облачити на руке, већ ће јој се лице и руке прекрити са ћефинима у које је обучена, као што је то већ појашњено у својствима облачења ћефина женској особи.

6. Најпречи људи за купање и клањање ценазе (посебна намаз-молитва за сахрану) умрлом су:

-Онај којег је опоручио умрли да га гасули и да му клања ценазу.

-Отац.

-Деда.

-А затим најближи у сродству у погледу мушкараца.

Што се тиче жене:

-Она коју је опоручила умрла да је гаусли.

-Мајка.

-Нана.

-Затим најближе жене које су јој у сродству

Исто тако је прописано да супружници једно друго гасуле, као што је био случај Ебу

Бекра, задовољство Божије над њим, кога је гасулила његова супруга, и Алије, задовољство Божије над њим, који је гауслио своју супругу Фатиму, задовољство Божије над њом.

7. Начин клањања ценазе умрлеме:

Ценаза намаз се састоји од четири текбира¹²⁰, тако што ће након првог текбира проучити суру Фатиху и ако би уз њу проучио кратко поглавље Кур'ана или један или два ајета било би пожељно, због веродостојног хадиса који је пренешен о томе од Ибн Аббаса, задовољство Божије над њим. Затим ће донети други текбир и донети салавате (благослове) на Божијег Посланика, мир над њим, као што то чини на тешехху у намазу. Затим ће донети трећи текбир и проучити следећу молитву: „Аллāхуммегфир ли хајјина ве мејјитина ве шāхидина ве гā'ибина ве сагīрина ве кебīрина ве зекерина ве унсāнā, Аллāхумме мен ахјејтеху минна фе 'ахјихи `алел-ислам ве мен тевеффејтеху миннā

¹²⁰ Изговором Аллаху Екбер – Бог је највећи. (оп.прев.)

фетевеффеху `алел-иман, Алләхуммегфир
 леху верхамху ве `афиhi ве`афу `анху ве
 екрим нузулеху ве вевеси` мудхалеху
 вегсилху бил-маи вес-селци вел-берди ве
 неккихху минел-хатајја кема јунеккас-севбул-
 ебједу минед-денес ве ебдилху дāрен хајрен
 мин дāрихи ве ехлен хајрен мин ехлихи ве
 едхилхул-ценнете ве е'изху мин `азāбил-кабр
 ве `азабин-нар вефсах леху фī кабрихи ве
 неввир леху фīхи, Алләхумме ла тахримна
 ецреху ве ла тудиллена ба`деху.

О Боже, опрости нашим живим и мртвим,
 присутним и нашим одустним, нашим малим
 и нашим одраслим, људима и женама. О
 Боже, онога кога поживиш поживи га на
 Исламу, а онога кога усмртиш усмрти на
 Исламу. Боже опрости му, смилуј му се,
 сачувај га и пређи му преко грешака и
 припреди му лепо место боравка, прошири му
 улаз у тај боравак, и опери га водом, снегом и
 ледом¹²¹ и очисти га од греха као што се бела

¹²¹ Каже учењак Ибнул-Кајјим: „Упитао сам учењака ислама Ибн Тејмију о значењу Веровесникове, мир над њим, молитве: **’Боже ти ме очисти од греха мојих водом, снегом и ледом.’**, како се греси чисте тиме? И која је корист у специфичности тих ствари? И његових

одећа очисти од нечистоће. Уведи га у кућу бољу од његове и замени му породицу бољом од његове и уведи га у Рај и сачувај га од загробне патње, и патње у Паклу и прошири му кабур (гроб) и осветли га. Боже немој да нама спречиш његову награду и да нас у заблуду одведеш након њега.“

Пожељно је да се приликом сваког текбира подигну руке. Уколико је умрла особа жена замениће изразом: „Аллахуммегфир леха..“ до краја молитве-молбе, а уколико би се клањала ценаза за две особе рећи ће: „Аллахуммегфир лехума...“ до

речи у другој верзији: 'Хладном водом.', Кад врела боље чисти? Он ми је рекао: 'Греси изазивају врелину, прљавштину и слабост срца, тако да оно клоне, и у њему се распали ватра страсти која га упрља. Грешке и греси су спрам срца попут дрва за потпалу која појачавају и распаљују ватру. Због овога када се год умноже греси, ватра у срцу бива жешћа, а само срце слабије. Вода пере прљавштину и гаси ватру, па ако је код хладног тела доноси му чврстину и снагу. Уколико уз то дође снег и лед, то је још јаче у хлађењу, јачини и чврстоћи тела, и још боље отклања траг греха.' Ово је његов говор по значењу, са тим да је у потреби за додатним појашњењем и тумачењем.“ Видети: Ибнул-Кајјим, Игасетул-лехфан мин месајидиш-шејтан, 1/57., Мектебетул-ме'ариф, Ријад. (оп. рев.)

краја молитве, а у случају три особе или више рећи ће: „Аллахуммегфир лехум...“ до краја молитве. Уколико би се клањала детету из побачаја рећи ће уместо: „Аллахуммегфир леху...“ следећу молитву: „Аллахуммеџ`алху фертан ве зухрен лив`алидејхи ве шеф`ан муџабен, Аллахумме секил бихи мев`азинехум`а ве е`азим бихи уџ`ирехум`а ве елхикху бис`алихи селефил му`минин веџ`алху ф`и кеф`алети Ибрах`име `алејхисал`ату весел`аму векихи би рахметике `азабел-џех`им - О Боже, учини га чуваном и гарантованом наградом за његове родитеље и учини га њиховим шефацијом¹²² чији се шефа`ат прихвата. Боже, отежај њиме вагу њихових добрих дела, повећај њиме њихову награду, придружи га добрим претходницима верника, учини да се о њему брине Ибрахим¹²³, мир над њим, и сачувај га милошћу својом џехеннемске (паклене) патње.“

Од Суннета је да имам стоји наспрам главе умрлог мушкараца, а наспрам појаса

¹²² Заузимаčem код Бога на Судњем дану, коме Бог то од Његових искрених робова дозволи. (оп.прев.)

¹²³ Посланик Аврам. (оп.прев.)

код умрле жене. У случају клањања ценазе за више особа претпоставиће се мушка умрла особа према имама, а женска иза тако да дође ближе кибли, а у случају клањања ценазе дечаку претпоставиће се наспрам умрле жене, а затим након ње девојчица, тако што ће се глава дечака поравњати наспрам главе мушкарца, а појас жене наспрам главе мушкарца, као што ће се глава девојчице поравнати са главном жене, па ће појас обе бити наспрам главе мушкарца. Сви клањачи ће се поредати иза имама, а уколико неко не би могао да нађе место позади са клањачима дозвољено му је да стане уз имама са његове десне стране.

8. Начин укопа умрлог:

Прописано је да се ископа кабур¹²⁴ дубине до појаса мушкарца, као и да се направи блага удубина са стране кибле у кабуру, тако да се умрла особа положи у делу удубине на њену десну страну и да се одвежу свежњи на кефинима али да се кефини не

¹²⁴ Гроб. (оп. прев.)

скидају са њега. Такође, неће се откривати лице умрлог, био мушко или женско, узет ће се цигле и ставити изнад њега (тако да се затвори цело удубљење), како би га то заштитило од земље (којом буде затрпаван кабур). Уколико не би могли наћи цигле, онда нешто друго, попут плоча, камења или комада дрвета, што ће га штитити од земље. Затим ће се затрпати земљом, и похвално је да се при томе каже: „Бисмиллах ве ’ала миллети ресулиллах – у име Бога и на вери Божијег Посланика.“ Кабур ће се подићи колико је педаљ, затим ће се загнути ситним каменчићима и попрскати водом, уколико у томе не буде потешкоће. Пожељно је да они који су испратили ценазу стану код кабура и упуте молбу Богу за умрлога, јер је Божији Посланик, мир над њим, када би завршио са укопом умрлога – стао би код њега и рекао: „Тражите опрост за вашег брата и молите да га Бог учврсти јер он сада бива испитиван (од стране два анђела која су задужена за његово испитивање).“

9. Дозвољено је онима који нису клањали ценазу умрлome да му клањају

након што буде упопан, јер је Божији Посланик, мир над њим, тако чинио, са тим да не пређе месец дана од упопа, па уколико би прошао дужи период од месец дана није прописано да му се клања ценаза код кабура, јер није пренешено од Божијег Посланика, мир над њим, да је било коме клањао ценазу након проласка више од месец дана након упопа.

10. Није дозвољено породици умрлога да спремају храну народу, јер је Церира ибн Абдуллаха, задовољство Божије над њим, рекао: „Сматрали смо одлазак породици умрлога и њихово спремање хране од облика нарицања над мртвим.“ (Бележи га имам Ахмед са добрим ланцем преносилаца).

Међутим спремање хране њима или за њихове госте у томе нема сметње, тако је прописано за њихове комшије и ближње да им спреме храну, јер је Божији Посланик, мир над њим, када му је дошла вест да је умро Ца`фер ибн еби-Талиб, задовољство Божије над њим, у Шаму – наредио својој

породици да спреме храну за Цаферову породицу и рекао:

„Доиста их је задесило оно што их је заузело.“

Исто тако нема сметње да породица позове своје комшије или друге да једу храну која им је поклоњена, као што нема за то одређено време у исламском пропису од онога што ми знамо у погледу тога.

11. Није жени дозвољено одвајање и жалост због умрлога дуже од три дана, осим у случају њеног мужа, када јој прописано четири месеца и десет дана. Уколико би била трудна онда ће период жаљења и причека трајати све док се не породи, због веродостојних предаја од Божијег Посланика, мир над њим, о томе. Што се тиче мушкарца њему није прописано да се одваја од било кога од својих ближњих или других особа у таквој ситуацији.

12. Мушкарцима је прописано посећивање гробља са времена на време како би молио Бога за умрле и тражио опрост за њих и како би се тиме присећао на смрт и на

оно што долази након ње, као што је рекао Божији Посланик, мир над њим:

„Посећујте кабурове, јер ће вас то подсећати на одлазак на Ахирет (други свет – након смрти).“ (Бележи га имам Муслим у своме Сахиху).

Као што је подучавао своје следбенике да приликом одласка на мезарје¹²⁵ кажу: „Есселāму `алејкум ехлед-дијāри минел-му`минīне вел-муслимīне ве иннā иншāаллāху бикум лāхикїн, неселуллāхе ленā ве лекумул-`āфијех. Јерхамеллāхул-мустекдимīне миннā вел-мусте`хирīне./ Нека је мир на вас становници овога места од верника и муслимана. Ми ћемо вам се, ако Бог хоће, ускоро придружити. Молимо Бога да и нама и вама подари сигурност и да се смилује онима који претходише и онима који касније долазе.“

Што се тиче жена њима није прописано да обилазе гробља, јер је Божији Посланик,

¹²⁵ Гробље

мир над њим, критиковао жене које обилазе гробља, јер се њиховим обиласком узнемиравају мушкарци као и због њихове мањкавости нестрпљења. Такође им није дозвољено да прате ценазу (сахрану) до мезарја, јер им је Божији Посланик, мир над њим, то забранио, док је клањање ценазе умрломе било у џамији прописано и мушкарцима и женама.

Овим приводим крају оно за шта се пружила прилика да напишем.

Нека је Божији мир и благослов на нашег посланика Мухаммеда, на његову породицу, следбенике и све муслимане.

Садржај:

	Наслов	стр.
1	Увод	2
2	Прва лекција - запамтити кратка кур'анска поглавља	7
3	Друга лекција - Шехадет и његово значење	10
4	Трећа лекција – Темељи имана (веровања)	23
5	Веровање да Аллах постоји	26
6	Веровање у анђеле	30
7	Веровање у књиге	31
8	Веровање у посланике	34
9	Веровање у Судњи дан	37
10	Веровање у кадер (Аллахову одредбу)	39
11	Четврта лекција - Врсте тевхида (монотеизма)	42
12	Пета лекција -Темељи (рукнови) ислама	50
13	Шеста лекција –Шартови намаза (услови молитве)	54
14	Седма лекција - Рукнови намаза (основе молитве)	60
15	Осма лекција - Ваџиби намаза (обавезе молитве)	70

16	Девета лекција - Појашњење каквоће тешеххуда	75
17	Десета лекција - Намаски суннети	82
18	Једанаеста лекција -Радње које кваре молитву	86
19	Дванаеста лекција - Шартови (услови) абдеста	90
20	Тринаеста лекција –Рукнови (основе) абдеста	93
21	Четрнаеста лекција – Радње које кваре абдест	97
22	Петнаеста лекција – Карактерне особине муслимана	103
23	Шеснаеста лекција – Исламски бонтон	104
24	Седамнаеста лекција - Ширк (многобоштво) и неке врсте великих греха	111
25	Осамнаеста лекција - Припрема ценазе	116

